

**EDAK un EDAU kopīgais
atzinums 03/2021 attiecībā
uz Priekšlikumu Eiropas
Parlamenta un Padomes
regulai par Eiropas datu
pārvaldību (Datu pārvaldības
akts)**

Versija 1.1

Versiju hronoloģija

Versija 1.1	2021. gada 9. jūnijs	Nelielas redakcionālas izmaiņas
Versija 1.0	2021. gada 10. marts	Kopīgā atzinuma pieņemšana

SATURS

1	KONTEKSTS.....	5
2	KOPĪGĀ ATZINUMA TVĒRUMS.....	6
3	NOVĒRTĒJUMS.....	8
3.1	Vispārīgas piezīmes.....	8
3.2	Vispārīgi jautājumi, kas attiecas uz Priekšlikuma saistību ar Savienības tiesību aktiem persondatu aizsardzības jomā.....	8
3.3	Publiskā sektora struktūru turējumā esošu dažu aizsargātu datu kategoriju atkalizmantošana.....	17
3.3.1	Priekšlikuma saistība ar Atvērto datu direktīvu un VDAR.....	17
3.3.2	5. pants. Nosacījumi datu atkalizmantošanai publiskā sektora struktūrās.....	19
3.3.3	5. panta 11. punkts. “Ļoti sensitīvu” nepersondatu atkalizmantošana.....	24
3.3.4	6. pants. Maksas par datu atkalizmantošanu.....	25
3.3.5	Pārvaldība un institucionālie aspekti: 7. pants (kompetentās struktūras), 8. pants (vienots informācijas punkts).....	26
3.4	Datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem piemērojamās prasības.....	27
3.4.1	Datu starpnieki saskaņā ar 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu: starpniecības pakalpojumi starp datu subjektiem un iespējamiem datu lietotājiem.....	31
3.4.2	Datu starpnieki saskaņā ar 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu: datu kooperatīvi.....	32
3.4.3	10. pants. Paziņošanas režīms, vispārīgās prasības, lai būtu tiesības reģistrēties, paziņojuma saturs, paziņojuma sekas (un laiks). 11. pants. Datu kopīgošanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumi.....	33
3.4.4	12. un 13. pants. Kompetentās iestādes un atbilstības (10. un 11. pantam) uzraudzība.....	37
3.5	Datu altruisms.....	38
3.5.1	Mijiedarbība starp datu altruismu un piekrišanu saskaņā ar VDAR.....	38
3.5.2	16.–17. pants. Reģistrācijas režīms, vispārīgās prasības, lai būtu tiesības reģistrēties, reģistrācijas procesa saturs, rezultāts (un laiks).....	41
3.5.3	18.–19. pants. Pārredzamības prasības un “īpašas prasības par datu subjektu un juridisko personu tiesību un interešu aizsardzību attiecībā uz to datiem”.....	42
3.5.4	20. un 21. pants. Kompetentas reģistrācijas un atbilstības uzraudzības iestādes.....	44
3.5.5	22. pants. Eiropas piekrišanas veidlapa par datu altruismu.....	45
3.6	Starptautiska datu pārsūtīšana: 5. panta 9.–13. punkts, 17., 19. apsvērums, 30. pants.....	45

3.7	Horizontālie noteikumi par institucionālajiem apstākļiem, sūdzības, Eiropas Datu inovācijas kolēģijas (EDIB) ekspertu grupa, deleģētie akti, sodi, novērtēšana un pārskatīšana, grozījumi Vienotās digitālās vārtejas regulā, pārejas pasākumi un stāšanās spēkā	47
3.7.1	23. pants. Ar kompetentajām varas iestādēm saistītās prasības	47
3.7.2	24. pants. Sūdzības. 25. pants. Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību	47
3.7.3	26. un 27. pants. Eiropas Datu inovācijas kolēģijas ekspertu grupas sastāvs un uzdevumi	48
3.7.4	31. pants. Piemērojamie sodi par Priekšlikuma pārkāpumiem	49
3.7.5	33. pants. Regulas (ES) Nr. 2018/1724 grozījums	50

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (turpmāk — “ESDAR”) 42. panta 2. punktu,

ņemot vērā EEZ līgumu un jo īpaši tā XI pielikumu un 37. protokolu, kas grozīts ar EEZ Apvienotās komitejas Lēmumu Nr. 154/2018 (2018. gada 6. jūlijs),

IR PIENĒMUŠI ŠO KOPĪGO ATZINUMU.

1 KONTEKSTS

1. Priekšlikums par Datu pārvaldības aktu (turpmāk — “Priekšlikums”) ir pieņemts saskaņā ar paziņojumu “Eiropas Datu stratēģija” (turpmāk — “Datū stratēģija”)¹.
2. Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (EDAK) un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (EDAU) atzīmē, ka Komisija Datū stratēģijā paredz, ka *“iedzīvotāji uz datiem balstītai inovācijai uzticēsies un to pieņems vienīgi tad, ja viņiem būs cieša pārliecība, ka attiecībā uz jebkuru Eiropas Savienībā īstenoto persondatu kopīgošanu pilnībā tiek ievēroti ES stingrie datu aizsardzības noteikumi”*².
3. Kā norādīts paskaidrojuma rakstā, Priekšlikuma *“mērķis ir veicināt datu pieejamību izmantošanai, visā Eiropas Savienībā (ES) palielinot uzticēšanos datu starpniekiem un stiprinot datu kopīgošanas mehānismus. Instruments varētu risināt šādas situācijas:*
  - *padarīt publiskā sektora datus pieejamus atkalizmantošanai situācijās, kad uz šādiem datiem attiecas citu personu tiesības,*
  - *kopīgot datus starp uzņēmumiem par jebkādu atlīdzību,*
  - *ļaut izmantot persondatus ar “persondatu kopīgošanas starpnieka” palīdzību, kura mērķis ir palīdzēt indivīdiem izmantot savas tiesības saskaņā ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR),*
  - *ļaut izmantot datus altruistisku iemeslu dēļ.”*³.
4. Iesniedzot Priekšlikumu, Komisija ir īpaši ņēmusi vērā, ka *“jaunā regula nodrošinās labu vienotās Eiropas datu telpas pārvaldības satvaru un to, ka datu turētāji var brīvprātīgi darīt datus pieejamus. Tas papildinās gaidāmos noteikumus par augstvērtīgu datu kopām saskaņā ar Atvērto datu direktīvu,*

---

¹ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas Datu stratēģija”, 2020. gada 19. februāris, COM(2020) 66 final.

² Eiropas Datu stratēģija, sadaļa “Ievads”, 1. lpp.

³ Paskaidrojuma raksts, 1. lpp.

kas visā ES nodrošinās bezmaksas piekļuvi konkrētām datu kopām mašīnlasāmā formātā un izmantojot standartizētas lietojumprogrammu saskarnes (API)⁴.

5. Datu stratēģijā ir arī uzsvērts, ka “datu pieejamība ir būtiska mākslīgā intelekta sistēmu apmācībā, kur attiecībā uz produktiem un pakalpojumiem notiek strauja pāreja no modeļu atpazīšanas un izpratnes radīšanas uz sarežģītākām prognozēšanas metodēm un tādējādi arī labākiem lēmumiem”⁵.
6. Kā atzīts Priekšlikuma paskaidrojuma rakstā, “mijiedarbība ar tiesību aktiem par persondatiem ir īpaši svarīga. Ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR) un E-privātuma direktīvu ES ir ieviesusi stabilu un uzticamu tiesisko regulējumu persondatu aizsardzībai un pasaules mēroga standartu”⁶.
7. EDAK un EDAU arī norāda, ka, kā minēts paskaidrojuma rakstā, Priekšlikuma “mērķis ir atvieglot datu kopīgošanu, cita starpā stiprinot uzticēšanos datu kopīgošanas starpniekiem, kurus paredzēts izmantot dažādās datu telpās. Tā mērķis nav piešķirt, grozīt vai atcelt materiālās tiesības datu piekļuves un izmantošanas jomā. Tādi pasākumi ir paredzēti iespējamā Datu aktā (2021)”⁷. Šā Kopīgā atzinuma izstrādes laikā šāda Datu akta mērķis un saturs vēl nav pieejams.

2 KOPĪGĀ ATZINUMA TVĒRUMS

8. 2020. gada 25. novembrī Komisija publicēja Priekšlikumu (turpmāk — “Priekšlikums”) Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas datu pārvaldību (turpmāk — “Datu pārvaldības akts”).
9. Pamatojoties uz Regulas (ES) 2018/1725 (ESDAR) 42. panta 2. punktu, Komisija 2020. gada 25. novembrī pieprasīja EDAK un EDAU kopīgu atzinumu par Priekšlikumu.
10. **Priekšlikumam ir īpaša nozīme personu tiesību un brīvību aizsardzībā attiecībā uz persondatu apstrādi. Šis atzinums aptver tikai tos priekšlikuma aspektus, kuri saistīti ar persondatu aizsardzību, kas, kā novērots, ir galvenais, ja ne pats svarīgākais, priekšlikuma aspekts.**
11. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka 3. apsvērumā ir noteikts, ka “tāpēc šī regula neskar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679”.
12. EDAK un EDAU uzskata, ka pamata mērķis stiprināt uzticēšanos, lai atvieglotu datu pieejamību un sekmētu digitālo ekonomiku ES, ir balstīts uz **nepieciešamību nodrošināt un atbalstīt ES acquis ievērošanu un piemērošanu persondatu aizsardzības jomā**. Šajā jomā piemērojamos ES tiesību aktus un jo īpaši Regulu ES 2016/679 (Vispārīgā datu aizsardzības regula, VDAR) uzskata par priekšnoteikumiem, uz kuriem var balstīt turpmākos tiesību aktus, neskarot attiecīgos spēkā esošos

---

⁴ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/qanda_20_2103#European%20Data%20Spaces.

⁵ Datu stratēģija, 2. un 3. lpp.

⁶ Paskaidrojuma raksts, 1. lpp.

⁷ Paskaidrojuma raksts, 1. lpp.

noteikumus vai neiejaucoties tajos, tostarp gadījumos, kad ir runa par uzraudzības iestāžu kompetenci un citiem pārvaldības aspektiem.⁸

13. Tāpēc EDAK un EDAU uzskata, ka ir svarīgi **Priekšlikuma juridiskajā tekstā skaidri novērst jebkādas neatbilstības un iespējamās pretrunas ar VDAR**. Tas nepieciešams ne tikai juridiskās noteiktības labad, bet arī lai novērstu to, ka priekšlikums tieši vai netieši apdraud pamattiesības uz persondatu aizsardzību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 16. pantā un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 8. pantā.
14. Šajā Kopīgajā atzinumā EDAK un EDAU jo īpaši norāda uz neatbilstību ES datu aizsardzības tiesību aktiem (kā arī citiem ES tiesību aktiem, piemēram, Atvērto datu direktīvai) un, piemēram, ar juridisko noteiktību saistītām problēmām, kas varētu rasties, stājoties spēkā pašreizējam Priekšlikumam.
15. Tā kā Priekšlikums, kā detalizēti aprakstīts šajā Kopīgajā atzinumā, rada pamatu virknei nopietnu bažu, kas bieži vien ir savstarpēji saistītas, attiecībā uz aizsardzības nodrošināšanu pamattiesībām uz persondatu aizsardzību, **šā Kopīgā atzinuma mērķis nav sniegt izsmeļošu likumdevējiem adresētu risināmu jautājumu sarakstu, nedz arī vienmēr sniegt alternatīvus priekšlikumus vai formulēt ieteikumus. Šā Kopīgā atzinuma mērķis drīzāk ir pievērsties galvenajiem Priekšlikuma kritiskajiem jautājumiem**. Tajā pašā laikā EDAK un EDAU joprojām ir gatavi sniegt papildu skaidrojumus un apmainīties ar informāciju ar Komisiju.
16. EDAK un EDAU arī apzinās, ka likumdošanas process attiecībā uz Priekšlikumu turpinās, un uzsver, ka ir **pieejami abiem likumdevējiem papildu konsultāciju un ieteikumu sniegšanai šajā procesā**, lai jo īpaši nodrošinātu juridisko noteiktību fiziskām personām, ekonomikas dalībniekiem un publiskām iestādēm, pienācīgu datu subjektu persondatu aizsardzību saskaņā ar LESD, ES Pamattiesību hartu un datu aizsardzības *acquis*, ilgtspējīgu digitālo vidi, ieskaitot vajadzīgo "līdzsvara un atsvara sistēmu".
17. Šis aicinājums iesaistīt datu aizsardzības iestādes, ņemot vērā iespējamo svarīgo saikni ar Priekšlikumu⁹, attiecas arī uz jebkuru turpmāku priekšlikumu par Eiropas Datu aktu.

---

⁸ Sk. EDAU Atzinuma 3/2020 par Eiropas Datu stratēģiju 64. punktu: "Visbeidzot, EDAU uzsver, ka turpmāko pārvaldības mehānismu kontekstā pienācīgi jāievēro **neatkarīgo uzraudzības iestāžu kompetence datu aizsardzības jomā**. Turklāt, lai īstenotu stratēģiju, kuras rezultāts būs plašāka datu izmantošana, būs nepieciešams **ievērojami palielināt datu aizsardzības iestāžu (DAI)** un citu publiskas pārraudzības struktūru **resursus**, jo īpaši **tehniskās kompetences un iespēju** ziņā. Jāveicina visu attiecīgo publiskās pārraudzības struktūru, ieskaitot datu aizsardzības uzraudzības iestādes, sadarbība un kopīgi izmeklēšanas procesi."

⁹ Ietekmes novērtējumā (SWD (2020) 295 final), kas pievienots Priekšlikumam, 6. lpp. norādīts, ka (pievienots treknraksts): "Pašreizējā iniciatīva ir **pirmais solis divu posmu pieejā**, kas izziņota Eiropas Datu stratēģijā. **Iniciatīva** pievērsīsies steidzamajai vajadzībai atvieglot datu kopīgošanu, izmantojot veicinošu **pārvaldības satvaru**. **Otrajā posmā** Komisija pievērsīsies jautājumiem par to, **kas kontrolē vai "kam pieder" dati, t. i., materiālās tiesības uz to, kurš un kādos apstākļos var piekļūt kādiem datiem un izmantot tos**. Šādu tiesību **ieviešana** tiks pārbaudīta **Datu akta (2021. gads)** kontekstā. Ieinteresēto personu atšķirīgās intereses un atšķirīgie viedokļi par to, kas šajā sakarā ir taisnīgs, izraisa spraigas debates par šiem jautājumiem, kas prasa vairāk laika."

3 NOVĒRTĒJUMS

3.1 Vispārīgas piezīmes

18. EDAK un EDAU atzīst likumīgo mērķi veicināt datu pieejamību izmantošanai, visā ES palielinot uzticēšanos datu starpniekiem un stiprinot datu kopīgošanas mehānismus, vienlaikus uzsverot, ka persondatu aizsardzība ir vajadzīgās indivīdu un organizāciju uzticēšanās digitālās ekonomikas attīstībai būtisks un neatņemams elements. Priekšlikums regulai par Eiropas datu pārvaldību (Datu pārvaldības akts) arī jāapsver, ņemot vērā digitālās ekonomikas pieaugošo atkarību no persondatu apstrādes un jaunu tehnoloģiju, piemēram, lielu datu kopu analīzes un mākslīgā intelekta, attīstību.
19. EDAK un EDAU uzsver, ka, lai gan VDAR pamatā bija nepieciešamība nostiprināt pamattiesības uz datu aizsardzību, Priekšlikumā nepārprotami galvenā uzmanība tiek pievērsta datu atkalizmantošanas un kopīgošanas ekonomiskā potenciāla atraisīšanai. Tādējādi Priekšlikuma mērķis ir “uzlabot nosacījumus datu kopīgošanai iekšējā tirgū”, kā norādīts 3. apsvērumā. Tomēr **EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikumā, ņemot vērā arī tam pievienoto ietekmes novērtējumu, nav pievērsta pienācīga uzmanība vajadzībai nodrošināt un garantēt persondatu aizsardzības līmeni, kas paredzēts ES tiesību aktos. EDAK un EDAU uzskata, ka šī politikas tendence virzīties uz datus balstītu ekonomikas sistēmu, nepietiekami ņemot vērā persondatu aizsardzības aspektus, rada nopietnas bažas no pamattiesību viedokļa.** Šajā sakarā EDAK un EDAU uzsver, ka visiem priekšlikumiem, ieskaitot plānotas ar datiem saistītas iniciatīvas, piemēram, Eiropas Datu akts, kas var ietekmēt persondatu apstrādi, jānodrošina un jāatbalsta ES *acquis* ievērošana un piemērošana persondatu aizsardzības jomā.
20. **EDAK un EDAU turklāt uzsver, ka Eiropas Savienības modelis ir balstīts uz tās vērtību un pamattiesību iekļaušanu politikas izstrādē un ka VDAR jāuzskata par pamatu, uz kura veidot Eiropas datu pārvaldības modeli. Kā jau norādīts dažādos politikas kontekstos, piemēram, cīņā pret Covid-19 pandēmiju, ES tiesisko regulējumu persondatu aizsardzības jomā uzskata par tādu, kas drīzāk sekmē, nevis kavē, datu ekonomikas attīstību, kas atbilst Savienības vērtībām un principiem.**
21. EDAK un EDAU paļaujas, ka šis Kopīgais atzinums palīdzēs abiem likumdevējiem nodrošināt tāda likumdošanas instrumenta pieņemšanu, kas pilnībā atbilst ES *acquis* persondatu aizsardzības jomā un tādējādi palielina uzticēšanos, saglabājot aizsardzības līmeni, kas paredzēts ES tiesību aktos, saskaņā ar LESD 16. panta 2. punktu izveidoto neatkarīgo datu aizsardzības iestāžu uzraudzībā.

3.2 Vispārīgi jautājumi, kas attiecas uz Priekšlikuma saistību ar Savienības tiesību aktiem persondatu aizsardzības jomā

22. Priekšlikumā ir vairākas atsauces uz atbilstību VDAR, kas nosaka noteikumus par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz persondatu apstrādi un persondatu brīvu apriti (cita starpā sk. Priekšlikuma 3. apsvērumu, 28. apsvērumu: “*Ja datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji ir datu pārziņi vai apstrādātāji Regulas (ES) 2016/679 nozīmē, tos saista minētās regulas noteikumi.*”).
23. EDAK un EDAU uzskata, ka, ņemot vērā persondatu apstrādes darbības jomu, uz kuru ir atsauce Priekšlikumā, 3. apsvērumā būtu jāiekļauj arī atsauce uz Direktīvu (EK) 2002/58 (turpmāk — “E-privātuma direktīva”), jo tā arī ir daļa no ES *acquis* persondatu aizsardzības jomā, ar kuru Priekšlikumam jābūt saskaņotam un kuram tam jāatbilst.

24. Kopumā EDAK un EDAU uzskata, ka **Priekšlikuma gars un burts nedrīkst mazināt aizsardzības līmeni un tiem pilnībā jāatbilst visiem VDAR noteiktajiem principiem un noteikumiem**, lai efektīvi garantētu pamattiesības uz tādu persondatu aizsardzību, kuri sniegti saskaņā ar Hartas 8. pantu un LESD 16. pantu.
25. Ņemot vērā iepriekš minēto, kā minēts šā Kopīgā atzinuma nākamajos punktos, EDAK un EDAU uzskata, ka **Priekšlikums rada būtiskas neatbilstības ar VDAR**, kā arī citiem Savienības tiesību aktiem¹⁰, jo īpaši attiecībā uz šādiem pieciem aspektiem:
- a) Priekšlikuma priekšmets un darbības joma;
  - b) Priekšlikumā izmantotās definīcijas/terminoloģija;
  - c) persondatu apstrādes juridiskais pamats;
  - d) neskaidra atšķirība starp persondatiem un nepersondatiem (to apstrādi) (un neskaidra Priekšlikuma saistība ar Regulu par satvaru nepersondatu brīvai aprītei);
  - e) kompetento struktūru un iestāžu pārvaldība/uzdevumi un pilnvaras, kas jāpiešķir saskaņā ar Priekšlikumu, ņemot vērā tādu datu aizsardzības iestāžu uzdevumus un pilnvaras, kuras atbild par fizisku personu pamattiesību un brīvību aizsardzību attiecībā uz persondatu apstrādi, kā arī par persondatu brīvas aprītes veicināšanu Savienībā.

A. Priekšmets un darbības joma

26. Saskaņā ar Priekšlikuma 1. panta 2. punktu: *“Šī regula neierobežo citu Savienības tiesību aktu īpašus noteikumus par piekļuvi datu kategorijām vai to atkalizmantošanu vai prasības, kas saistītas ar persondatu vai nepersondatu apstrādi.*

Ja nozarei specifiskā Savienības tiesību aktā ir noteikts, ka publiskā sektora struktūrām, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem vai reģistrētiem subjektiem, kas sniedz datu altruisma

---

¹⁰ Lai gan šis novērojums neattiecas tikai uz persondatu apstrādi, EDAK un EDAU arī norāda uz iespējamām pārpratumiem un neskaidrībām attiecībā uz to, kā Priekšlikums tiks piemērots kopā ar **Regulu (ES) 2018/1807 par satvaru nepersondatu brīvai aprītei Eiropas Savienībā**. Šajā sakarā jāuzsver, ka terminu “apstrāde”, “lietotājs”, “profesionāls lietotājs” un “datu teritoriālās ierobežošanas prasība” definīcijas, kā arī citi regulas noteikumi par nepersondatiem (sk., piemēram, 6. pantu *Datu pārņemšana*), iespējams, **neatbilst** vai tomēr pārklājas ar Priekšlikuma definīcijām un citiem tajā ietvertajiem noteikumiem. Turklāt attiecībā uz tādu publiskā sektora struktūru turējumā esošu datu atkalizmantošanu, kuri ir aizsargāti statistikas konfidencialitātes dēļ, jānorāda, ka, neskatoties uz Priekšlikuma 3. panta 3. punktā noteikto principu, 5. panta 3. un 4. punktā definētie atkalizmantošanas nosacījumi neatbilst ES līmenī paredzētajiem nozares noteikumiem par statistikas nolūkiem izmantotu konfidencialu datu aizsardzību (sk. Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 223/2009 (2009. gada 11. marts) par Eiropas statistiku un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, *Euratom*) Nr. 1101/2008 par tādas statistikas informācijas nosūtīšanu Eiropas Kopienas Statistikas birojam, uz kuru attiecas konfidencialitāte, Padomes Regulu (EK) Nr. 322/97 par Kopienas statistiku un Padomes Lēmumu 89/382/EEK, *Euratom*, ar ko nodibina Eiropas Kopienas Statistiku programmu komiteju, un Komisijas Regulu (ES) Nr. 557/2013 (2013. gada 17. jūnijs), ar ko īsteno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku attiecībā uz konfidencialu datu pieejamību zinātniskiem nolūkiem un ar ko atceļ Komisijas Regulu (EK) Nr. 831/2002.

pakalpojumus, ir jāatbilst specifiskām tehniskām, administratīvām vai organizatoriskām papildprasībām, ieskaitot atļauju vai sertificēšanas režīmus, jāpiemēro arī minētā nozarei specifiskā akta noteikumi.”

27. Skaidrības labad EDAK un EDAU ierosina Priekšlikuma 1. pantā iekļaut noteikumu, kas skaidri un nepārprotami norāda, ka Priekšlikums neskar un nekādā veidā neietekmē personas aizsardzības līmeni attiecībā uz persondatu apstrādi saskaņā ar Savienības un valsts tiesību aktu noteikumiem un ka Priekšlikums nemaina datu aizsardzības tiesību aktos noteiktos pienākumus un tiesības. Šāds papildinājums nodrošinātu labāku juridisko noteiktību un garantētu, ka netiek skartas pamattiesības uz persondatu aizsardzību.
28. Šajā sakarā nav skaidrs, kāpēc līdzīga specifiskācija ir iekļauta Priekšlikuma 9. panta 2. punktā, atsaucoties uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem¹¹, nevis (*mutatis mutandis*, tas attiecas arī uz publiskā sektora struktūrām, atkalizmantotājiem, datu altruisma organizācijām) kā horizontāls noteikums saskaņā ar Priekšlikuma 1. pantu.

B. Priekšlikuma definīcijas nav saderīgas ar VDAR definīcijām un pamatjēdzieniem, tāpēc tās jāgroza vai jāprecizē.

29. Termina “*datu turētājs*” definīcija, kas sniegta priekšlikuma 2. panta 5. punktā: “juridiska persona vai datu subjekts, kuram saskaņā ar piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem ir tiesības dot piekļuvi konkrētiem tā kontrolē esošiem persondatiem vai nepersondatiem vai kopīgot tos”, neatbilst VDAR vispārējiem principiem, kā arī VDAR burtam.
30. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka juridisko nenoteiktību var radīt tas, ka VDAR nav minētas datu subjekta tiesības piešķirt piekļuvi trešām personām tā persondatiem vai kopīgot tos ar šādām personām un vēl jo mazāk līdzvērtīgas tiesības juridiskai personai, kuras šķietami var ekstrapolēt no termina “*datu turētājs*” definīcijas. Toties VDAR garantē ikvienam indivīdam tiesības uz tādu persondatu aizsardzību, kuri attiecas uz viņu, tādējādi norādot uz persondatu apstrādes visaptverošu noteikumu kopumu, kas ir saistošs ikvienai vienībai, kas apstrādā datus (datu pārzinis / kopīgais pārzinis) vai apstrādā datus datu pārziņa (apstrādātāja) vārdā¹².

---

¹¹ 9. panta 2. punkts paredz: “Šīs nodaļas noteikumi neierobežo citu Savienības un valsts tiesību aktu piemērošanu datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, tai skaitā pārraudzības iestāžu pilnvarām, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamiem tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz persondatu un konkurences tiesību aizsardzību.”

¹² Sk. arī VDAR 6. un 7. apsvērumu (pievienots treknraksts):

“(6) Straujā tehnoloģiju attīstība un globalizācija ir radījusi jaunas problēmas personas datu aizsardzības jomā. Personas datu vākšanas un apmaiņas apjoms ir būtiski pieaudzis. Tehnoloģija ļauj gan privātām uzņēmējdarbībām, gan publiskām iestādēm vēl nepieredzētā apjomā savas darbības mērķiem izmantot personas datus. Fiziskas personas aizvien biežāk personiska rakstura informāciju dara publiski un globāli pieejamu. Tehnoloģija ir pārveidojusi gan ekonomiku, gan sociālo dzīvi, un tai arī turpmāk būtu jāuzlabo personas datu brīva aprīte Savienībā un nosūtīšana uz trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, vienlaikus nodrošinot **personas datu augsta līmeņa aizsardzību**.

(7) Šī notikumu gaita nozīmē, ka ir vajadzīgs **stingrāks un saskaņotāks datu aizsardzības regulējums** Savienībā, ko stiprina **pienācīga izpilde**, ņemot vērā to, cik nozīmīgi ir veidot **uzticību**, kas ļaus iekšējā tirgū uzplaukt

31. Šajā sakarā EDAU un EDAK uzskata, ka tā vietā, lai noteiktu, ka juridiskai personai ir tiesības piešķirt piekļuvi persondatiem vai kopīgot tos, pareizāk būtu norādīt, vai un ar kādiem nosacījumiem var vai nevar veikt persondatu konkrētu apstrādi.
32. EDAK un EDAU vēlētos precizēt, ka gan piekļuve persondatiem, gan to kopīgošana ir uzskatāma par persondatu apstrādi saskaņā ar VDAR 4. panta 2. punktu.
33. Saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem persondatu apstrāde ir likumīga, ja datu subjekts (identificētā vai identificējamā fiziskā persona, uz kuru attiecas persondati), ir devis piekrišanu savu persondatu apstrādei vienam vai vairākiem konkrētiem nolūkiem vai ja var pamatoti piemērot citu atbilstošu juridisko pamatu saskaņā ar VDAR 6. pantu.
34. Iepriekš minētie pieņēmumi ir izdarīti, balstoties jo īpaši uz Hartas 8. pantu: “1. Ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. 2. Šādi dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu likumīgu pamatojumu, kas paredzēts tiesību aktos.”
35. EDAK un EDAU pauž bažas arī par Priekšlikuma 14. apsvēruma formulējumu (pievienots pasvītrojums): “Uznēmumiem un datu subjektiem vajadzīga iespēja uzticēties, ka dažu publiskā sektora rīcībā esošu aizsargātu datu kategoriju atkalizmantošana notiks, ievērojot vinu tiesības un intereses.”, formulējumu 11. panta 6. punktā, kurā minētas “garantijas, kas maksātnespējas gadījumā ļauj datu turētājiem un datu lietotājiem piekļūt saviem datiem”, kā arī formulējumu 19. pantā “Īpašas prasības par datu subjektu un juridisko personu tiesību un interešu aizsardzību attiecībā uz to datiem”, kur 19. panta 1. punkta a) apakšpunktā teikts: “sabiedriskām interesēm, kurām tas [ikviens subjekts, kas iekļauts atzīto datu altruisma organizāciju reģistrā] ļauj datu lietotājiem veikt [datu turētāju] datu apstrādi”.
36. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka datu subjekta tiesības un intereses attiecībā uz viņa persondatiem, no vienas puses, un juridisko personu tiesības un intereses attiecībā uz informāciju, kas ir saistīta ar tām, no otras puses, nav vienāda veida intereses un tiesības (juridisko personu gadījumā tās neattiecas uz cilvēka cieņu vai tiesībām uz privātumu un datu aizsardzību, bet gan uz rūpnieciskā īpašuma tiesībām, piemēram, komercnoslēpumiem, patentiem un preču zīmēm). Tāpēc, ņemot vērā iepriekš minēto nevienādīgumu, minētie noteikumi ne tikai nebūtu konceptuāli “stabili”, bet būtu arī grūti īstenojami un radītu juridisko nenoteiktību. Piemēram, maksātnespējas gadījumā (kas minēts 11. panta 6. punktā) ieviestās garantijas, kas ļauj datu turētājiem piekļūt nepersondatiem, praksē būtiski atšķirtos no nosacījumiem un ierobežojumiem persondatu turpmākajai apstrādei. Tie patiešām ir dažādi jautājumi, kuriem nepieciešami atšķirīgi risinājumi¹³, un atsaukšanās uz tiem abiem saskaņā ar datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja pienākumu nodrošināt pakalpojumu (ieskaitot persondatu kopīgošanu) sniegšanas nepārtrauktību ir visai mulsinoša vai pat acīmredzami neatbilstoša VDAR.

---

digitālajai ekonomikai. **Fiziskām personām būtu jāspēj kontrolēt savus personas datus.** Būtu jāstiprina **juridiskā un praktiskā noteiktība** fizisku personu, ekonomikas dalībnieku un publisko iestāžu labā.”

¹³ Piemēram, maksātnespējas gadījumā uzmanība jāpievērš tam, ka rezultātā mainās datu apstrādes pārzinis. Jaunais pārzinis jo īpaši nosaka, kādus datus var apstrādāt, nosaka mērķus, kādiem dati sākotnēji iegūti, nosaka likumīgu pamatu datu kopīgošanai, nodrošina atbilstību datu aizsardzības principiem, jo īpaši likumīguma, godprātības un pārredzamības principiem, informē datu subjektus par izmaiņām, kas saistītas ar to datu apstrādi, un ņem vērā, ka datu subjekti var izmantot savas tiesības iebilst.

37. Termina “datu lietotājs”¹⁴ definīcija saskaņā ar 2. panta 6. punktu ir arī jauna definīcija, ko ievieš ar Priekšlikumu, kuras mijiedarbība — persondatu gadījumā — ar VDAR 4. panta 9. punktā minēto saņēmēja¹⁵ definīciju ir neskaidra. Šajā sakarā jāatzīmē, ka Priekšlikuma 11. panta 1. punkts paredz, ka: “pakalpojumu sniedzējs nedrīkst izmantot datus, par kuriem tas sniedz pakalpojumus mērķiem, kas nav šo datu nodošana datu lietotāju rīcībā [...]”. Šis noteikums, lasot to kopā ar termina “datu lietotājs” definīciju rada juridisko nenoteiktību, jo pastāv atšķirīgi jēdzieni “saņēmējs” saskaņā ar VDAR un “datu lietotājs” saskaņā ar Priekšlikumu, kas radīs praktiskas piemērošanas grūtības. Turklāt 2. panta 6. punktā noteiktā definīcija varētu būt maldinoša, ja to lasa, attiecinot uz fizisku vai juridisku personu, kurai ir atļauts (ir tiesības?) izmantot persondatus komerciāliem un nekomerciāliem mērķiem. Nav skaidra arī atsauce uz šādu “atļauju” un tās nozīmi (tās juridiskais avots un sekas).
38. Turklāt nav skaidra mijiedarbība starp datu lietotāja jēdzienu, kas ir “fiziska vai juridiska persona [kurai ir atļauts izmantot datus komerciāliem un nekomerciāliem mērķiem]”, un VDAR minētajiem pārziņa, kopīga pārziņa vai apstrādātāja jēdzieniem. Turklāt Priekšlikums atsaucas uz iespējamu pārziņa vai apstrādātāja kvalifikāciju un to pienākumiem saskaņā ar VDAR attiecībā uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem¹⁶, bet ne uz datu lietotāju vai datu altruisma organizācijām (neskatoties uz to, ka pēdējās no minētajām var būt gan pārzinis, kopīgs pārzinis vai apstrādātājs saskaņā ar VDAR).
39. **Vispārīgākā nozīmē EDAK un EDAU uzsver, ka Priekšlikumā būtu jādefinē katra veida “dalībnieka” (datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja, datu altruisma organizācijas, datu lietotāja) loma persondatu aizsardzības tiesību aktu izpratnē (datu pārzinis, apstrādātājs vai kopīgais pārzinis) ne tikai, lai novērstu neskaidrības par piemērojamiem VDAR pienākumiem, bet arī lai uzlabotu juridiskā teksta lasāmību.**
40. Līdzīgas problēmas, proti, **neskaidra saistība ar VDAR sniegtajām definīcijām un noteikumiem**, attiecas uz termina “datu kopīgošana” definīciju saskaņā ar Priekšlikuma 2. panta 7. punktu (*inter alia* atsaucoties uz “kopīgoto datu kopīgu vai individuālu lietošanu”). Ciktāl tas attiecas uz persondatiem, visai mulsinoša ir arī persondatu kopīga izmantošana (ko veic gan datu turētājs, gan juridiska persona, gan datu lietotājs) tieši vai ar starpnieka palīdzību.
41. Līdzīgas bažas, kā detalizētāk aprakstīts turpmāk, attiecas uz terminu “atļauja [no juridiskām personām datu atkalizmantošanai]”, kurai tomēr nav sniegta definīcija Priekšlikumā.
42. Problemātiska no persondatu aizsardzības viedokļa ir arī 2. panta 4. punktā minētā “metadatu” definīcija, jo tā attiecas uz šādu formulējumu: “dati, kas apkopoti par kādu fiziskas vai juridiskas personas darbību, lai sniegtu datu kopīgošanas pakalpojumu, tai skaitā datums, laiks un ģeolokācijas dati, darbības ilgums, ar citām fiziskām vai juridiskām personām izveidotās saiknes, kuras noteikusi persona, kas lieto pakalpojumu”. Šādi dati var ietvert persondatus.

---

¹⁴ Priekšlikuma 2. panta 6. punkts: “**“Datu lietotājs”** ir **fiziska vai juridiska persona**, kam ir likumīga piekļuve **konkrētiem** persondatiem vai nepersondatiem un kurai **šos datus ir atļauts izmantot** komerciāliem vai nekomerciāliem mērķiem.”

¹⁵ Saskaņā ar VDAR 4. panta 9. punktā sniegto definīciju “saņēmējs” ir fiziska vai juridiska persona, publiska iestāde, aģentūra vai cita struktūra, kurai izpauž personas datus — neatkarīgi no tā, vai tā ir trešā persona vai nav [...]”.

¹⁶ Sk. 28. apsvērumu: “Ja datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji ir datu pārziņi vai apstrādātāji Regulas (ES) 2016/679 nozīmē, tos saista minētās regulas noteikumi.”

43. Kā plašāk izklāstīts šajā Kopīgajā atzinumā, ņemot vērā 11. panta 2. punktu, Priekšlikumu var interpretēt kā tādu, kas rada juridisku pamatu metadatu apstrādei. Priekšlikuma 11. pantā šķietami ir noteikts, ka, lai sniegtu datu kopīgošanas pakalpojumu, tā sniedzējam patiešām jābūt iespējai izmantot iepriekšminētos metadatus “minētā [datu kopīgošanas] pakalpojuma pilnveidošanai”. Juridiskajā tekstā cita starpā nav atsauces uz nepieciešamību datu kopīgošanas pakalpojuma sniedzējam balstīties uz atbilstošu juridisko pamatu persondatu apstrādei saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu.
44. **Vispārīgākā nozīmē, EDAK un EDAU uzskata, ka, tā kā Priekšlikums, kā tas ir skaidri norādīts pašā priekšlikumā, neskar VDAR, būtu jāpiemēro VDAR paredzētās definīcijas, un Priekšlikumā tās nevajadzētu netieši grozīt vai dzēst, un jaunajās definīcijās, ciktāl tās attiecas uz persondatu apstrādi, “faktiski” nevajadzētu ietvert “noteikumus”, kas nav saderīgi ar VDAR garu un burtu.**
45. Šī specifikācija ir īpaši svarīga, ņemot vērā kumulatīvo ietekmi skaidrības trūkuma un juridiskās nenoteiktības izteiksmē, kas izriet no Priekšlikuma, kur vienā un tajā pašā noteikumā ir iekļautas vairākas neskaidras definīcijas (sk., piemēram, Priekšlikuma 7. panta 2. punkta c) apakšpunktu ar šādu atsauci: “saņemt atkalizmantotāju piekrišanu *vai* atļauju atkalizmantošanai altruistiskiem un citiem mērķiem saskaņā ar specifiskiem datu turētāju lēmumiem, tai skaitā par jurisdikciju vai jurisdikcijām, kurās paredzēts veikt datu apstrādi”).
46. **Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU iesaka precizēt un grozīt Priekšlikumu, lai nodrošinātu, ka, ciktāl tas attiecas uz persondatiem, vairs nav nekādu neatbilstību VDAR definīcijām un jēdzieniem.**

C. Lai izvairītos no juridiskās nenoteiktības, Priekšlikumā būtu labāk jāprecizē VDAR piemērojamais juridiskais pamats persondatu apstrādei.

47. EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikums atsaucas uz “datu turētāju atļauju” datu izmantošanai saskaņā ar vairākiem noteikumiem:
- 5. panta 6. punkts: “*publiskā sektora struktūra atbalsta atkalizmantotāja centienus iegūt to datu subjektu piekrišanu un/vai to juridisko personu atļauju, kuru tiesības un intereses atkalizmantošana varētu ietekmēt*”, kas precizēts 11. apsvērumā: “*Publiskā sektora struktūrām attiecīgā gadījumā būtu ar piemērotiem tehniskiem līdzekļiem jāatvieglina datu atkalizmantošana, pamatojoties uz datu subjektu piekrišanu vai juridisku personu atļaujām atkalizmantot datus, kas uz tām attiecas.*”;
  - 7. panta 2. punkta c) apakšpunkts: “*attiecīgā gadījumā palīdzēšanu publiskā sektora struktūrām saņemt atkalizmantotāju piekrišanu vai atļauju atkalizmantošanai altruistiskiem un citiem mērķiem saskaņā ar specifiskiem datu turētāju lēmumiem [..]*”;
  - 11. panta 11. punkts: “*Ja pakalpojuma sniedzējs nodrošina rīkus, ar kuriem iegūt datu subjektu piekrišanu vai atļaujas apstrādāt datus, kas iegūti no juridiskas personas*”;
  - 19. panta 3. punkts: “*Ja subjekts, kas iekļauts atzīto datu altruisma organizāciju reģistrā, nodrošina rīkus, ar kuriem iegūt datu subjektu piekrišanu vai atļaujas apstrādāt datus, kas iegūti no juridiskas personas.*”, kas precizēts 36. apsvērumā: “*Juridiskas personas varētu atļaut to nepersondatus apstrādāt vairākām vajadzībām, kas atļaujas izsniegšanas brīdī nav definētas.*”

48. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka vairumā gadījumu nav skaidrs, vai atļaujas mērķis būtu personas vai nepersondatu, vai arī abu atkalizmantošana.
49. EDAK un EDAU piebilst, ka persondatu apstrādes gadījumā **Priekšlikumā minētā “atļauja” nevar aizstāt vajadzību pēc viena piemērota juridiskā pamata saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu persondatu likumīgai apstrādei.** Citiem vārdiem sakot, saskaņā ar VDAR persondatu apstrāde ir likumīga tikai tad un tādā apmērā, ciktāl tiek piemērots vismaz viens no VDAR 6. panta 1. punktā paredzētajiem juridiskajiem pamatiem. Šis aspekts skaidri jāprecizē Priekšlikumā, lai novērstu jebkādas neskaidrības.
50. Pat interpretējot jēdzienu “atļauja” (kas tomēr jādefinē Priekšlikuma juridiskajā tekstā) kā “juridiskas personas lēmumu (uzņēmuma izvēli) atļaut persondatu apstrādi, ja šādai juridiskai personai ir juridisks pamats saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu atļaut šādu apstrādi”, jāatzīmē, ka dažu Priekšlikuma noteikumu burtiskā redakcija, šķiet, neatbalsta šo VDAR atbilstošo interpretāciju, jo tie, piemēram, attiecas uz šādiem gadījumiem: *“Ja datu atkalizmantošanu nevar atļaut, ievērojot 3.–5. punktā paredzētos pienākumus, un nav cita juridiska pamata datu nosūtīšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, publiskā sektora struktūra atbalsta atkalizmantotāja centienus iegūt to datu subjektu piekrišanu un/vai to juridisko personu atļauju, kuru tiesības un intereses atkalizmantošana varētu ietekmēt”* (Priekšlikuma 5. panta 6. punkts)¹⁷. Šādos gadījumos šķiet, ka “atļauja” ir alternatīva vismaz vienam (datu subjekta piekrišana) no juridiskajiem pamatiem, kas paredzēti VDAR 6. pantā.
51. Priekšlikuma 6. apsvēruma nav skaidrs arī attiecībā uz atbilstošo juridisko pamatu persondatu apstrādei, jo tas attiecas uz pienākumu “kopumā” balstīties uz VDAR 6. pantā paredzēto juridisko pamatu, veicot persondatu apstrādi¹⁸.
52. No cita viedokļa, kā plašāk izklāstīts šajā atzinumā, EDAK un EDAU atzīmē nepieciešamību **precizēt saistību starp dažādiem Priekšlikumā paredzētajiem scenārijiem un VDAR 6. panta 4. punktu**, kas reglamentē situāciju, kad persondatu apstrāde citiem mērķiem, nevis tiem, kuriem persondati ir vākti, nav balstīta uz datu subjekta piekrišanu.
53. **Šādā nolūkā, ņemot vērā Priekšlikuma mērķi un saturu, EDAK un EDAU uzskata, ka uz Priekšlikumu nevar atsaukties kā uz Savienības tiesību aktu, kas uzskatāms par nepieciešamu un samērīgu pasākumu demokrātiskā sabiedrībā VDAR 23. panta 1. punktā minēto mērķu aizsardzībai, lai pamatotu apstrādi citam nolūkam, nevis tam, kuram sākotnēji persondati tika vākti, ja šāda apstrāde nav balstīta uz piekrišanu, kā noteikts VDAR 6. panta 4. punktā.**
54. **Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU ierosina Priekšlikuma juridiskajā tekstā norādīt, ka, ciktāl tas attiecas uz persondatiem, to apstrādei vienmēr jābūt balstītai uz atbilstošu juridisko pamatu saskaņā ar VDAR 6. pantu.**
55. Kā piemēru iespējamām neatbilstībām, kas saistītas ar persondatu apstrādes juridisko pamatu, jānorāda uz Priekšlikuma 11. panta 2. punkta noteikumu, saskaņā ar kuru *“no datu kopīgošanas pakalpojuma sniegšanas iegūtos metadatus drīkst izmantot [tikai] minētā pakalpojuma*

---

¹⁷ Sk. arī 7. panta 2. punkta c) apakšpunktu, 11. panta 11. punktu, 19. panta 3. punktu iepriekš minētajā Priekšlikumā.

¹⁸ Jo īpaši Priekšlikuma 6. apsvēruma nosaka, ka (pievienots izcēlums): **“Kopumā** persondatu apstrādei būtu jābalstās uz vienu vai vairākiem apstrādes pamatiem, kas paredzēti Regulas (ES) 2016/679 6. pantā.”

pilnveidošanai”. Šajā sakarā mēs atgādinām, ka Priekšlikumā¹⁹ minētie metadati var saturēt informāciju, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu, un šajā gadījumā tie jāapstrādā saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem un jo īpaši tiem, kas attiecas uz apstrādes juridisko pamatu. Tomēr, kā minēts šā atzinuma 51. punktā, šis būtiskais aspekts Priekšlikumā nav aplūkots.

56. Šajā jautājumā EDAK un EDAU saskaņā ar plašāku novērojumu uzskata, ka iepriekš minētais noteikums, tāpat kā jebkurš cits Priekšlikuma noteikums, nenodrošina patstāvīgu juridisko pamatu datu lietotāju veiktai persondatu atkalizmantošanai un apstrādes darbībām, ko veic datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji vai datu altruisma organizācijas, jo tas neatbilst 6. panta 3. punktā paredzētajiem kritērijiem apstrādei, kas minēta VDAR 6. panta 1. punkta c) un e) apakšpunktā²⁰.

D. Neskaidra atšķirība starp persondatiem un nepersondatiem (to apstrādi) un neskaidra Priekšlikuma saistība ar Regulu par satvaru nepersondatu brīvai aprītei

57. Vispārīgi EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikuma galvenā kritiskā problēma attiecībā uz persondatu aizsardzību, ko, iespējams, radījušas iepriekš minētās neatbilstības vai, kā minimums, juridiskā teksta neskaidrība, ir neskaidra atšķirība starp nepersondatu apstrādi, kā to attiecībā uz dažiem aspektiem reglamentē Regula (ES) 2018/1807 (2018. gada 14. novembris) par satvaru nepersondatu brīvai aprītei Eiropas Savienībā (“Regula par nepersondatu brīvu aprīti”)²¹, un persondatu apstrādi, ko reglamentē datu aizsardzības *acquis* un kas balstīta uz atšķirīgiem principiem.
58. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzsver, ka praktiski ir grūti piemērot atšķirību starp persondatu un nepersondatu kategorijām. Patiesi, praksē, kombinējot nepersondatus, ir iespējams izsecināt vai ģenerēt persondatus, t. i., datus, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu personu²², jo īpaši, ja nepersondati ir persondatu anonimizācijas rezultāts un tādējādi informācija, kas sākotnēji bijusi saistīta ar fiziskām personām. Turklāt saskaņā ar Priekšlikumā paredzētajiem scenārijiem par informācijas palielinātu pieejamību, atkalizmantošanu un informācijas kopīgošanu ar mērķi “ļaut

¹⁹ Saskaņā ar Priekšlikuma 2. panta 4. punktu ““metadati” ir dati, kas apkopoti par kādu fiziskas vai juridiskas personas darbību, lai sniegtu datu kopīgošanas pakalpojumu, tai skaitā datums, laiks un ģeolokācijas dati, darbības ilgums, ar citām fiziskām vai juridiskām personām izveidotās saiknes, kuras noteikusi persona, kas lieto pakalpojumu.”

²⁰ “3. Šā panta 1. punkta c) un e) apakšpunktā minēto apstrādes pamatu nosaka ar:

a) Savienības tiesību aktiem; vai b) dalībvalsts tiesību aktiem, kas piemērojami pārzinim.

Apstrādes nolūku nosaka minētajā juridiskajā pamatā vai — attiecībā uz 1. punkta e) apakšpunktā minēto apstrādi — tas ir vajadzīgs, lai izpildītu uzdevumu, ko veic sabiedrības interesēs vai īstenojot pārzinim likumīgi piešķirtās oficiālās pilnvaras. Minētajā juridiskajā pamatā var būt ietverti konkrēti noteikumi, lai pielāgotu šīs regulas noteikumu piemērošanu, cita starpā vispārēji nosacījumi, kas reglamentē pārzina īstenošanu apstrādes likumību; apstrādājamo datu veidi; attiecīgie datu subjekti; vienības, kurām personas dati var tikt izpausti, un mērķi, kādiem tie var tikt izpausti; apstrādes nolūka ierobežojumi; glabāšanas termiņi; un apstrādes darbības un apstrādes procedūras, tostarp pasākumi, lai nodrošinātu likumīgu un godprātīgu apstrādi, piemēram, citās konkrētās datu apstrādes situācijās, kas paredzētas IX nodaļā. Savienības vai dalībvalsts tiesību akti atbilst sabiedrības interešu mērķim un ir samērīgi ar izvirzīto leģitīmo mērķi.”

²¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1807 (2018. gada 14. novembris) par satvaru nepersondatu brīvai aprītei Eiropas Savienībā (Dokuments attiecas uz EEZ), OV L 303, 28.11.2018., 59.–68. lpp.).

²² Sk. EDAU Atzinuma 3/2020 par Eiropas Datu stratēģiju 30. punktu.

noteikt "lielo datu" modeļus vai attīstīt mašīnu mācīšanos"²³, jo vairāk nepersondatu tiks apvienoti ar citu pieejamo informāciju, jo grūtāk būs nodrošināt anonimizāciju paaugstināta datu subjektu anonimizētu datu reidentifikācijas riska dēļ. Tātad, ņemot vērā šo scenāriju, datu subjektu pamattiesības uz privātumu un datu aizsardzību jebkurā gadījumā būtu jānodrošina dažādos kontekstos, kas paredzēti Priekšlikumā.

59. Tajā pašā laikā var būt gadījumi, kad VDAR neattiecas uz nepersondatiem, kuri kopš to rašanās neattiecas uz fiziskām personām. Piemēram, tā tas ir ar nepersondatiem, ko sniedz rūpniecisku iekārtu vibrācijas sensori, kombinācijā ar citiem nepersondatiem, piemēram, iekārtu ģeoloģijas datiem. Šādiem nepersondatiem nav vajadzīgi tāda paša līmeņa aizsardzības pasākumi kā nepersondatiem, kas ir iegūti persondatu anonimizācijas rezultātā, jo tikai pēdējie no minētajiem (tāpat arī pseidonimizētie dati) var būt pakļauti reidentifikācijas riskam.
60. **Lai izvairītos no neskaidrībām par to, kā Priekšlikums tiktu piemērots "kopā ar VDAR", EDAK un EDAU iesaka Priekšlikumu pārstrādāt, labāk ņemot vērā atšķirību starp personas un nepersondatiem, kā arī starp dažādiem nepersondatu veidiem.**
61. Tāpēc, neraugoties uz EDAU jau paustajām bažām par jauktas datu kopas jēdzienu un par "nedalāmi saistītiem" persondatiem un nepersondatiem²⁴, EDAK un EDAU atgādina, ka saskaņā ar Regulas par nepersondatu brīvu apriti 2. panta 2. punktu: *"Tādu datu kopu gadījumā, kas sastāv gan no persondatiem, gan no nepersondatiem, šo regulu piemēro datu kopas nepersondatu daļai. Ja persondati un nepersondati datu kopā ir nedalāmi saistīti, šī regula neskar Regulas (ES) 2016/679 piemērošanu."* Tādējādi uz jauktu datu kopu parasti attiecas VDAR noteiktie datu pārziņu un apstrādātāju pienākumi un datu subjekta tiesības. Šis apsvērums ir īpaši svarīgs priekšlikuma kontekstā, jo ir iespējams, ka lielākajā daļā gadījumu datu kopās, ko kopīgos datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējs vai datu altruisma organizācija, būs arī persondati. Tā kā nepastāv "trešā kategorija" pa vidu starp persondatiem un nepersondatiem, tas nemainītu datu kopas kā persondatu būtību un "juridisko režīmu"²⁵.
62. **Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU norāda uz risku, ka Priekšlikums veido paralēlu noteikumu kopumu, kas nav saderīgs ne ar VDAR, ne ar Regulu par nepersondatu brīvu apriti, tādējādi mazinot to ietekmi un radot praktiskas piemērošanas grūtības.**

E. Saskaņā ar Priekšlikumu norīkojamo kompetento struktūru un iestāžu pārvaldība/uzdevumi un pilnvaras un datu aizsardzības iestāžu uzdevumi un pilnvaras

---

²³ Paskaidrojuma raksts, 3. lpp.

²⁴ Sk. EDAU komentārus par Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par nepersondatu, brīvu apriti Eiropas Savienībā, kas publicēti 2018. gada 8. jūnijā, šeit: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/18-06-08-edps_formal_comments_freeflow_non_personal_data_en.pdf.

²⁵ Sk. arī Komisijas paziņojumu Padomei un Eiropas Parlamentam *Vadlīnijas par Regulu par satvaru nepersondatu brīvai plūsmai Eiropas Savienībā* šeit: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/guidance-regulation-framework-free-flow-non-personal-data-european-union>.

63. Priekšlikums paredz, ka dalībvalstīm publiskā sektora struktūru atbalstam jāizraugās kompetentās struktūras, kuras piešķir piekļuvi datu atkalizmantošanai (Priekšlikuma II nodaļa), un kompetentās iestādes, lai uzraudzītu atbilstību noteikumiem, kas saistīti ar datu kopīgošanas pakalpojumiem un datu altruismu (Priekšlikuma III un IV nodaļa).
64. **Plašākā skatījumā EDAK un EDAU uzskata, ka, tā kā daudzi no priekšlikumā norādītajiem kompetento struktūru un iestāžu uzdevumiem attiecas uz persondatu apstrādi, pastāv risks, ka saskaņā ar Priekšlikumu norīkotās kompetentās struktūras un iestādes iejauksies neatkarīgu datu aizsardzības iestāžu kompetences jomās un uzdevumos. Tāpēc kompetento iestāžu/struktūru, kas nav datu aizsardzības iestādes, norīkošana var reāli sarežģīt situāciju digitālās jomas dalībniekiem un datu subjektiem un arī ietekmēt konsekvenci attiecībā uz VDAR noteikumu piemērošanas uzraudzību. Ja kompetento struktūru un iestāžu norīkošana tiek atstāta dalībvalstu ziņā, pastāv arī neatbilstību un atšķirīgu regulējuma pieeju risks visā Savienībā.**

3.3 Publiskā sektora struktūru turējumā esošu dažu aizsargātu datu kategoriju atkalizmantošana

3.3.1 Priekšlikuma saistība ar Atvērto datu direktīvu un VDAR

65. Kaut arī Paskaidrojuma rakstā norādīts, ka Priekšlikums “*papildina Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 20. jūnija Direktīvu (ES) 2019/1024 par atvērtajiem datiem un publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu (Atvērto datu direktīvu)²⁶”, 5. apsvērumā precizēts sīkāk, ka “Direktīva (ES) 2019/1024, kā arī nozaru tiesību akti nodrošina, ka publiskais sektors lielāku daudzumu pašradīto datu padara viegli pieejamus izmantošanai un atkalizmantošanai. Tomēr dažu kategoriju dati (konfidenciāli komercdati, dati, uz kuriem attiecas statistikas konfidencialitāte, dati, ko aizsargā trešo personu intelektuālā īpašuma tiesības, to starpā komercnoslēpumi un persondati, kas nav pieejami specifisku valsts vai Savienības tiesību aktu dēļ, piemēram, Regulas (ES) 2016/679 un Direktīvas (ES) 2016/680 dēļ), publiskajās datubāzēs palaikam nekļūst pieejami pat pētniecībai un inovācijai. Šo datu sensitivitātes dēļ, pirms tos dara pieejamus, ir jāizpilda noteiktas tehniskas un juridiskas procedūras prasības, lai nodrošinātu, ka tiek ievērotas tiesības, kas attiecībā uz tādiem datiem ir citiem. Tādu prasību izpilde mēdz paņemt daudz laika un zināšanu. Tas ir novedis pie tādu datu nepietiekamas izmantošanas. Lai gan dažas dalībvalstis veido struktūras, procesus un dažkārt pieņem tiesību aktus, lai tādu atkalizmantošanu atvieglinātu, tas nenotiek visā Savienībā.”*
66. EDAK un EDAU piezīmē, ka, neskatoties uz iepriekšminētajām specifikācijām, Priekšlikuma mijiedarbība ar “Atvērto datu direktīvu” šķiet neskaidra. Jo īpaši varētu būt juridiskā nenoteiktība saistībā ar publiskā sektora informācijas paplašinātu atkalizmantošanu, kas saskaņā ar Priekšlikuma 3. pantu (Datu kategorijas) attiektos uz tālāk minēto:

“[..]publiskā sektora struktūru turējumā esošiem datiem, kas ir aizsargāti, pamatojoties uz:

a) komercnoslēpumu;

---

²⁶ OV L 172, 26.6.2019., 56.–83. lpp.

b) statistikas datu konfidencialitāti;

c) trešo personu intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību;

d) persondatu aizsardzību.”

67. Priekšlikuma paskaidrojuma rakstā²⁷ nav pietiekami precīzi aprakstīta šādas paplašinātas atkalizmantošanas joma un Priekšlikuma mijiedarbība ar Atvērto datu direktīvu. Turklāt Priekšlikumā “*persondatu aizsardzība[...], bet arī intelektuālā īpašuma tiesību un komercnoslēpuma aizsardzība[...]*” tiek iekļauta vienā kategorijā (kopā ar “*citu personu tiesību ievērošanu*”, kas nav piemēroti attiecībā uz persondatu aizsardzību).
68. Var apgalvot, ka formulējums “*publiskā sektora struktūru turējumā esošiem datiem, kas ir aizsargāti, pamatojoties uz:*”, cita starpā “*persondatu aizsardzību*” (3. panta d) apakšpunkts) ir vienlaicīgi:
- vērtējams negatīvi, jo rosina domāt par datu aizsardzības reglamentēšanu kā tādu, kas *kavē* persondatu brīvu apriti tā vietā, lai paredzētu noteikumus par persondatu brīvu apriti, vienlaikus aizsargājot attiecīgo personu tiesības un intereses; *un*
  - daļēji neprecīzs, jo Atvērto datu direktīva, nevis izslēdz persondatus no tās darbības jomas²⁸, bet saskaņā ar 1. panta 2. punkta h) apakšpunktu paredz, ka [Atvērto datu direktīva neattiecas uz] “*dokumenti, kuriem piekļuve ir liegta vai ierobežota ar piekļuves režīmiem, pamatojoties uz personas datu aizsardzību, un dokumentu daļām, kam var piekļūt saskaņā ar minētajiem režīmiem un kas satur personas datus, kuru atkalizmantošana tiesību aktos ir definēta kā nesaderīga ar tiesību aktiem par personu aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi vai kā tāda, kas apdraud personas privātuma un neaizskaramības aizsardzību, jo īpaši saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz personas datu aizsardzību*”²⁹.
69. Pēdējais minētais aspekts tomēr ir norādīts priekšlikuma 7. apsvērumā³⁰. Šajā sakarā EDAK un EDAU vēlētos zināt, kāpēc šis svarīgais jautājums (kā arī daudzi citi jautājumi par persondatu aizsardzību) ir iekļauts apsvērumā, bet ne Priekšlikuma pamatojuma daļā.
70. Turklāt saskaņā ar Atvērto datu direktīvas 3. panta 1. punktu persondati, uz kuriem neattiecas šis izņēmums un kuri ir brīvi pieejami saskaņā ar Savienības vai valstu piekļuves režīmiem un

---

²⁷ Sk. 7. lpp.: “*Ar II nodaļu ir izveidots mehānisms, kas paredzēts, lai atkal izmantotu noteiktu kategoriju aizsargātus publiskā sektora datus, kuri atkarīgi no citu personu tiesību ievērošanas (konkrētāk — ne tikai no persondatu aizsardzības apsvērumiem, bet arī intelektuālā īpašuma tiesību un komercnoslēpuma aizsardzības apsvērumiem). Šis mehānisms neskar ES nozaru tiesību aktus par piekļuvi šiem datiem un to atkalizmantošanu. Šādu datu atkalizmantošana neietilpst Direktīvas (ES) 2019/1024 (Atvērto datu direktīvas) darbības jomā. Ar šās nodaļas noteikumiem ir nevis radītas tiesības atkalizmantot šādus datus, bet paredzēts saskaņots pamatnosacījumu kopums, saskaņā ar kuru var atļaut tādu datu atkalizmantošanu (piemēram, prasība par neekskluzivitāti).*”

²⁸ Sk. Atvērto datu direktīvas 1. pantu.

²⁹ Šajā sakarā sk. arī Atvērto datu direktīvas 52. un 53. apsvērumu, kā arī 1. panta 4. punktu un 10. pantu, pēdējo no minētajiem — ar konkrētu atsauci uz pētniecības datiem.

³⁰ Šajā regulā minētie dati “*neietilpst Direktīvas (ES) 2019/1024 darbības jomā, jo tajā neietilpst dati, kuri nav pieejami komercijas un statistikas konfidencialitātes dēļ, un dati, kuru intelektuālā īpašuma tiesības ir trešām personām. Persondati neietilpst Direktīvas (ES) 2019/1024 darbības jomā, ciktāl piekļuves režīms izslēdz vai ierobežo piekļuvi tādiem datiem datu aizsardzības, privātuma un indivīda neaizskaramības interesēs, it īpaši saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem.*” (pievienots izcēlums).

atkalizmantojami saderīgiem mērķiem, personas privātuma un neaizskaramības aizsardzību, ietilpst direktīvas darbības jomā, un tos var darīt pieejamus atkalizmantošanai saskaņā ar tajā pašā direktīvā izklāstītajiem nosacījumiem, kā arī saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktu prasībām. Kā norādīts VDAR 154. apsvērumā, ES tiesību akti par publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu *“nemaina un nekādā veidā neskar fizisku personu aizsardzības līmeni saistībā ar personas datu apstrādi saskaņā ar Savienības un dalībvalstu tiesību aktu noteikumiem, un jo īpaši tā neizmaina pienākumus un tiesības, kādi noteikti ar [VDAR]”*. Šādā nolūkā ES likumdevējam, nosakot jaunus principus un noteikumus publiskā sektora informācijas atkalizmantošanai, būtu jānodrošina šādas atkalizmantošanas nepieciešamā saskaņošana ar tiesībām uz persondatu aizsardzību saskaņā ar VDAR³¹.

71. **Tāpēc EDAK un EDAU uzsver, ka Atvērto datu direktīvas un VDAR noteikumi jau paredz mehānismus, kas ļauj kopīgot publiskā sektora struktūru turējumā esošos persondatus tādā veidā, kas atbilst prasībām, kuras reglamentē personu pamattiesību aizsardzību. Tādējādi EDAK un EDAU iesaka priekšlikuma II nodaļu saskaņot ar spēkā esošajiem noteikumiem par persondatu aizsardzību, ko paredz VDAR un Atvērto datu direktīva, lai nodrošinātu, ka persondatu aizsardzības līmenis ES netiek apdraudēts, un vienlaikus novērstu to, ka šīs neatbilstības rada juridisko nenoteiktību indivīdiem, valsts sektora struktūrām un atkalizmantotājiem. Kā alternatīvu, neskarot turpmākās norādes šajā Kopīgajā atzinumā par ietekmi uz personu tiesībām uz privātumu un datu aizsardzību, kāda ir Priekšlikuma noteikumiem, kas reglamentē publiskā sektora struktūru turējumā esošu noteiktu aizsargātu datu kategoriju atkalizmantošanu, persondatus varētu izslēgt no tā darbības jomas.**

3.3.2 5. pants. Nosacījumi datu atkalizmantošanai publiskā sektora struktūrās

72. Nosacījumi valsts sektora struktūru turējumā esošo datu atkalizmantošanai ir paredzēti Priekšlikuma 5. pantā, kā norādīts 11. apsvērumā. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikums rada pamatu zināmām bažām.
73. **EDAK un EDAU atkārtoti uzsver, ka visa Priekšlikumā minētā persondatu apstrāde notiek, pilnīgā saskaņā ar VDAR, un attiecīgi jānodrošina atbilstoši datu aizsardzības pasākumi. Tas nozīmē, ka persondatu atkalizmantošanā vienmēr jāievēro likumīguma, godprātības un pārredzamības principi, kā arī nolūka ierobežojumu, datu minimizēšanas, precizitātes, glabāšanas ierobežojuma, integritātes un konfidencialitātes nosacījumi saskaņā ar VDAR 5. pantu.**
74. Šajā scenārijā godprātība, pārredzamība un nolūka ierobežojumi ir būtiski aizsardzības pasākumi, kuri vieš uzticēšanos personās, kuru persondati ir publiskā sektora turējumā, un pārliecina šīs personas, ka viņu sniegtās informācijas atkalizmantošana notiks tādā veidā, kas respektē viņu tiesības un intereses (sk. Priekšlikuma 14. apsvērumu), t. i., ka viņu persondati netiks negaidīti izmantoti pret šīm personām. Nolūka ierobežojumu principa nozīmīgums ir skaidri redzams to pasākumu kontekstā, kuri tiek apsvērti cīņai pret Covid-19, piem., attiecībā uz veselības datiem, kuri apstrādājami veselības aprūpes iestāžu kontrolē, kuras darbojas kā datu pārziņi, un kurus nedrīkst izmantot komerciāliem vai citiem nesaderīgiem mērķiem³². Līdz ar to publiskā sektora struktūrām, kuras saskaņā ar valsts vai ES tiesību aktiem ir kompetentas piešķirt vai atteikt piekļuvi atkalizmantošanai, jāņem vērā, ka

³¹ Sk. VDAR 154. apsvērumu, kā arī 86. pantu ar konkrētu atsauci uz Savienības un dalībvalstu tiesību aktiem par publisku piekļuvi oficiāliem dokumentiem.

³² Sk. EDAU Atzinuma par Eiropas Datu stratēģiju 10. punktu.

persondatu atkalizmantošana ir atļauta tikai tad, ja tiek ievērots nolūka ierobežojumu princips, kā noteikts VDAR 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 6. pantā³³. Jānovērš, ka dati, kas savākti un/vai kopīgi, veicot publisku uzdevumu (piemēram, transporta/mobilitātes uzlabošanai vai nopietnu pārrobežu veselības apdraudējumu novēršanai), tiek turpmāk izmantoti komerciāliem peļņas gūšanas nolūkiem (piemēram, apdrošināšanai, mārketingam utt.). Šāda “funkciju nobīde” var ne tikai būt datu aizsardzības principu pārkāpums saskaņā ar VDAR 5. pantu, bet arī iedragāt personu uzticību atkalizmantošanas mehānismam, kas ir viens no Priekšlikuma pamatmērķiem (sk. 14. un 19. apsvērumu)³⁴.

75. Šajā sakarā EDAK un EDAU atgādina, ka VDAR 6. panta 4. punktā ir precizēts savietojamas (persondatu) turpmākas apstrādes jēdziens. Saskaņā ar Priekšlikuma 2. panta 2. punktā noteikto “atkalizmantošanas” definīciju attiecībā uz persondatiem atkalizmantošana no datu aizsardzības viedokļa jāuzskata par publiskā sektora turējumā esošu persondatu turpmāku apstrādi vēlākai izmantošanai turpmākiem, nepietiekami aprakstītiem (komerciāliem vai nekomerciāliem) mērķiem. Tomēr Priekšlikuma 5. pantā par atkalizmantošanas nosacījumiem nav sniegta nekāda norāde par nolūkiem, kādiem atkalizmantošanu var likumīgi atļaut, kā arī nav norādīts, ka jebkuras turpmākas atkalizmantošanas mērķi rūpīgi jānosaka un skaidri jādefinē Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu vai 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 6. panta 3. punktu³⁵, galu galā izpildot VDAR 23. panta 1. punkta prasības saskaņā ar VDAR 6. panta 4. punktu³⁶.
76. Vispārīgākā nozīmē, šķiet, ka Priekšlikums neparedz juridisku pienākumu publiskā sektora struktūrām darīt viņu turējumā esošos datus pieejamus atkalizmantošanai, un tam nav nepārprotama nolūka aizsargāt VDAR 23. pantā uzskaitītos mērķus.
77. **Tāpēc EDAK un EDAU stingri iesaka grozīt Priekšlikumu, lai precizētu, ka valsts sektora struktūru turējumā esošu persondatu atkalizmantošanu var atļaut tikai tad, ja tā ir pamatota ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas nosaka sarakstu ar skaidriem, saderīgiem nolūkiem, attiecībā uz kuriem turpmāka apstrāde var būt likumīgi atļauta vai tiek uzskatīta par nepieciešamu un samērīgu pasākumu demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu VDAR 23. pantā minētos mērķus.**
78. **Turklāt un saskaņā ar iepriekš minēto ieteikumu atļaut “datu lietotājiem” likumīgi piekļūt persondatiem, kā norādīts “datu lietotāju” definīcijā saskaņā ar Priekšlikuma 2. panta 6. punktu, publiskā sektora iestādēm, kuras saskaņā ar valsts vai ES tiesību aktiem ir kompetentas piešķirt vai atteikt šādu piekļuvi atkalizmantošanai, jābalstās uz atbilstošu juridisko pamatu saskaņā ar VDAR**

---

³³ Šajā sakarā sk. Atvērto datu direktīvas 52. apsvērumu.

³⁴ Sk. EDAU Atzinuma par Eiropas Datu stratēģiju 25. punktu.

³⁵ Saskaņā ar VDAR 6. panta 3. punktu Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos, pamatojoties uz VDAR 6. panta 1. punkta c) apakšpunktu vai 6. panta 1. punkta e) apakšpunktu, cita starpā jāidentificē persondatu apstrādes “nolūka ierobežojumi”, kā arī “mērķis, kādam datus var izpaust”.

³⁶ Raugoties no cita aspekta, tādu publiskā sektora struktūru turējumā esošu datu iekļaušana Priekšlikuma II nodaļas darbības jomā, kas ir aizsargāti statistikas konfidencialitātes dēļ, pamatojoties uz tā 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu un neskatoties uz tā 3. panta 3. punktā noteikto principu, var būt pretrunā datu aizsardzības pamatprincipiem statistikas nozarē un jo īpaši nolūka ierobežojumu principam, kas stingri aizliedz konfidencialu datu izmantošanu mērķiem, kas nav ekskluzīvi statistiski mērķi, tādējādi graujot fizisko personu uzticēšanos, kad viņi norāda persondatus statistikas vajadzībām (sk. iepriekš minētās Regulas (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku 27. apsvērumu un Eiropas Padomes Ieteikuma Nr. R (97)18 par to personas datu aizsardzību, kas savākti un apstrādāti statistikas nolūkos, 4. panta 1. un 2. punktu).

6. pantu, kas piemērojams minētajai izpaušanai. Tomēr šis aspekts nav norādīts Priekšlikuma 5. pantā, kurā minēti publiskā sektora struktūru turējumā esošu persondatu atkalizmantošanas nosacījumi.

79. Priekšlikuma 11. apsvērumā un atbilstošajos 5. panta 3.–6. punktos nav atsauces uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, kas nodrošinātu juridisko pamatu saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punkta c) vai e) apakšpunktu, bet ir noteikts šādi (pievienots treknraksts): *“Galvenais, persondati būtu jānosūta tālākai izmantošanai trešai personai tikai tad, kad nosūtīšanai ir juridisks pamats.”*. Šajā sakarā jāatzīmē, ka jābūt norādītai atsaucei uz juridisko pamatu “saskaņā ar VDAR”. Turklāt minētajā apsvērumā noteikts tikai, ka *“[p]ubliskā sektora struktūrām attiecīgā gadījumā būtu ar piemērotiem tehniskiem līdzekļiem jāatvieglina datu atkalizmantošana, pamatojoties uz datu subjektu piekrišanu vai juridisku personu atļaujām atkalizmantot datus, kas uz tām attiecas. Šajā sakarā publiskā sektora struktūrai būtu jāatbalsta potenciālie atkalizmantotāji šādas piekrišanas meklēšanā, izveidojot tehniskus mehānismus, kas ļauj nosūtīt atkalizmantotāju piekrišanas pieprasījumus, ja tas ir praktiski iespējams. Nebūtu jāsniedz kontaktinformācija, kas atkalizmantotājiem ļauj tieši sazināties ar datu subjektiem vai uzņēmumiem.”*.
80. Priekšlikuma 14. apsvēruma formulējums nav skaidrs arī attiecībā uz šīs Priekšlikuma nodaļas mijiedarbību ar VDAR: *“[...] Tādēļ ieviešami papildu aizsargpasākumi situācijās, kad publiskā sektora datu atkalizmantošana notiek, izmantojot datu apstrādi ārpus publiskā sektora. Tādu papildu aizsardzību varētu dot prasība publiskā sektora struktūrām pilnīgi ievērot fizisku un juridisku personu tiesības un intereses (it īpaši persondatu, komerciāli sensitīvu datu un intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību), kad datus nodod trešām valstīm.”*³⁷.
81. Turklāt EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma 5. panta 6. punktā ir noteikts: **“Ja datu atkalizmantošanu nevar atļaut, ievērojot 3.–5. punktā paredzētos pienākumus, un nav cita juridiska pamata datu nosūtīšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 [...]”**. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzskata, ka nosacījumus, kas uzskaitīti 3.–5. punktā (cita starpā par piekļuvi datiem un atkalizmantošanu drošā apstrādes vidē), nevar uzskatīt par alternatīvu juridiskajam pamatam, kāds izsmeltoši izklāstīts VDAR 6. pantā, ja vien iepriekšminētajos punktos nav atsauces uz (Savienības vai) dalībvalsts tiesību aktiem³⁸.
82. Turklāt nav skaidrs, kāda ir publiskā sektora struktūras loma attiecībā uz atbalstu atkalizmantotājiem datu subjekta piekrišanas iegūšanā atkalizmantošanai. Kā papildu piezīmi par Priekšlikuma 5. panta 6. punktu EDAK un EDAU norāda, ka šis noteikums nosaka pienākumu publiskā sektora struktūrām (“atbalsta”), kura saturs nav precīzi definēts. Konkrētāk, būtu jāprecizē juridiskais pamats saziņai ar datu subjektiem, lai iegūtu viņu piekrišanu atkalizmantošanai, kā arī attiecīgā atbildība saistībā ar derīgas piekrišanas iegūšanu saskaņā ar VDAR 7. pantu.³⁹ Šajā sakarā būtu jāņem vērā arī izteiktā

---

³⁷ Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka publiskā sektora struktūrām būtu ne tikai jāņem vērā, bet arī jāievēro tiesiskais regulējums, kas aizsargā datu subjektu tiesības un intereses.

³⁸ Skaidrības labad varētu būt arī vērts precizēt, ka intelektuālā īpašuma tiesības, kas minētas 5. panta 7. punktā, nepieļauj (nav juridisks pamats) persondatu apstrādi.

³⁹ Vai par to būtu jāatbild publiskā sektora iestādei vai atkalizmantotājam?

pilnvaru nelīdzsvarotība, kas bieži pastāv attiecībās starp datu subjektu un publiskajām iestādēm⁴⁰. Šajā kontekstā saskaņā ar VDAR pārskatatbildības principu EDAK un EDAU atgādina, ka par piemērota juridiskā pamata izvēli persondatu apstrādei, kā arī pierādīšanu, ka izvēlētais juridiskais pamats (šajā gadījumā piekrišana) var tikt pamatoti piemērots, atbild datu pārzinis.

83. **Tādēļ saskaņā ar VDAR noteikto likumīguma principu EDAK un EDAU stingri iesaka Priekšlikuma 5. pantā paredzētajos atkalizmantošanas nosacījumos precizēt, ka Savienības vai dalībvalsts tiesību aktos jānodrošina atbilstošs juridiskais pamats saskaņā ar VDAR un publiskā sektora struktūrām rūpīgi jāidentificē šāds pamats attiecībā uz jebkādu turpmāku persondatu atkalizmantošanu.**
84. Citi būtiski elementi Priekšlikumā paredzētā uzticēšanās līmeņa nodrošināšanai ir godprātības un pārredzamības principi. Saskaņā ar šiem principiem indivīdiem jābūt pilnībā informētiem, vai persondati, ko viņi sniedz publiskā sektora struktūrām vai kurus tās pašas struktūras tālāk apstrādā, veicot savus sabiedriskos uzdevumus, tiks atkalizmantoti un kādiem nolūkiem tos izmantos, kā arī saņēmēji vai saņēmēju kategorijas, kuriem tiks izpausti šie persondati, ņemot vērā, ka vairumā gadījumu datu subjekti saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir spiesti sniegt savus persondatus publiskām iestādēm juridisku pienākumu dēļ vai tāpēc, ka viņi piesakās publiskai darbībai vai pakalpojumam⁴¹.
85. Tomēr Priekšlikuma 5. pantā paredzētajos atkalizmantošanas nosacījumos nav atsaucis ne uz publiskā sektora iestāžu pienākumiem informēt datu subjektus saskaņā ar VDAR, ne uz nepieciešamību viņus iesaistīt procesā, lai nodrošinātu viņu persondatu atkalizmantošanu. Tas ne tikai grauj godprātības un pārredzamības principus, kurus paredz VDAR, lai nodrošinātu, ka indivīdiem ir skaidrs pārskats un kontrole pār viņu pašu persondatu iespējamo izmantošanu, bet ir arī pretrunā tiem pašiem Priekšlikuma mērķiem, proti, palielināt datu subjektu uzticēšanos, ka atkalizmantošana “notiks, ievērojot viņu tiesības un intereses”⁴². **Tāpēc EDAK un EDAU iesaka Priekšlikumā iekļaut skaidru atsauci uz publiskā sektora struktūru pienākumiem informēt datu subjektus saskaņā ar VDAR, lai veicinātu datu aizsardzības tiesību aktu piešķirto tiesību izmantošanu, jo īpaši izmantot tiesības iebilst saskaņā ar VDAR 21. pantu. Šajā sakarā EDAK un EDAU arī ierosina Priekšlikumā noteikt atbilstošus līdzekļus, kurus izmantojot indivīdi var atklātā veidā un sadarbojoties piedalīties procesā, kas nodrošinātu viņu persondatu atkalizmantošanu.**
86. Turklāt, lai sasniegtu pietiekami lielu uzticēšanos atkalizmantošanas mehānismam, publiskā sektora struktūrām, kuras saskaņā ar valsts vai ES tiesību aktiem ir kompetentas atļaut piekļuvi atkalizmantošanas nolūkā, jāievēro datu minimizēšanas principi un jāapsver īpašā aizsardzība, kas nepieciešama konkrētām nozarēm, kurās regulāri rīkojas ar īpašām persondatu kategorijām, piemēram, veselības aprūpes nozarei, kad tās nosaka darbības jomas un nosacījumus piekļuves atļaušanai atkalizmantošanas nolūkā. Pieņemot attiecīgos lēmumus, rūpīgi jāapsver arī persondatu precizitāte, glabāšanas ierobežojums, integritāte un konfidencialitāte, kā arī iespējamā ietekme uz attiecīgajiem datu subjektiem.

---

⁴⁰ Raugoties no cita aspekta, jāatgādina, ka piekrišana vairumā gadījumu nav piemērots juridiskais pamats publisku iestāžu veiktajām apstrādes darbībām. Sk. EDAK Pamatnostādnes 5/2020 par piekrišanu saskaņā ar Regulu 2016/579 šeit: https://edpb.europa.eu/our-work-tools/our-documents/guidelines/guidelines-052020-consent-under-regulation-2016679_lv.

⁴¹ Eiropas Savienības Tiesa, C-201/14, *Smaranda Bara u. c.*, 2015. gada 1. oktobris, ECLI:EU:C:2015:638.

⁴² Sk. Priekšlikuma 14. apsvērumu.

87. Šajā sakarā EDAK un EDAU aicina likumdevēju, izstrādājot noteikumus, kas reglamentē persondatu atkalizmantošanu, kā arī ar tiem saistītos nosacījumus un īpašos datu aizsardzības pasākumus, pievērst uzmanību vajadzībai risināt jautājumus saistībā ar nepieciešamajām persondatu aizsardzības prasībām, jo īpaši tādās “sensitīvās nozarēs” kā veselības nozare.
88. Saskaņā ar VDAR novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību (*data protection impact assessment, DPIA*) ir svarīgs instruments, kas nodrošina, ka tiek pienācīgi ņemtas vērā datu aizsardzības prasības un tiek pienācīgi aizsargātas personu tiesības un intereses, lai veicinātu viņu uzticēšanos atkalizmantošanas mehānismam. Tāpēc EDAK un EDAU ierosina Priekšlikuma tekstā iekļaut nosacījumu, ka gadījumos, kad uz datu apstrādi attiecas VDAR 35. pants⁴³, publiskā sektora struktūrām jāveic *DPIA*. *DPIA* palīdzēs noteikt riskus un atbilstošus datu aizsardzības pasākumus atkalizmantošanai, kas novērš šos riskus, jo īpaši konkrētās nozarēs, kurās regulāri rīkojas ar īpašām persondatu kategorijām. Lēmums par atkalizmantošanu papildus tam, ka tam jābalstās uz Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz dažām “sensitīvajām nozarēm” (ne tikai veselības nozare, bet arī transporta vai enerģijas tīkli), jāpieņem, pamatojoties uz minēto novērtējumu, kā arī uz īpašajiem nosacījumiem atkalizmantotājiem un konkrētiem aizsardzības pasākumiem datu subjektiem (piemēram, precizējot anonimizētu datu reidentifikācijas riskus un aizsardzības pasākumus šo risku novēršanai). Visbeidzot, šāda novērtējuma rezultāti, kad vien iespējams, būtu jāpublisko, veicot to kā papildu pasākumu uzticēšanās un pārredzamības veicināšanai⁴⁴.
89. Attiecībā uz atkalizmantošanas nosacījumiem Priekšlikuma 5. panta 3. punktā noteikts, ka publiskā sektora struktūras “var” noteikt pienākumu atkalizmantot tikai iepriekš anonimizētus vai pseidonimizētus persondatus. Tas nozīmē, ka publiskā sektora struktūrām nav pienākuma iepriekš apstrādāt persondatus, lai atkalizmantotājiem darītu pieejamus tikai iepriekš anonimizētus vai pseidonimizētus persondatus. Līdz ar to publiskā sektora iestādes var atkalizmantotājiem izpaust pat tādus datus, kas ļauj tieši identificēt fiziskās personas, uz kurām šie dati attiecas, ja anonimizētu datu sniegšana “neatbilst atkalizmantotāja vajadzībām”⁴⁵. Šādā gadījumā publiskā sektora iestādes saskaņā ar Priekšlikuma 5. panta 4. punktu joprojām varētu atļaut persondatu atkalizmantošanu uz vietas vai no attāluma drošā apstrādes vidē. Tomēr, ņemot vērā reidentifikācijas metožu straujo attīstību un modernu skaitļošanas resursu pieejamību, likumdevējam būtu jāņem vērā, ka anonimizāciju, pseidonimizāciju un pat drošas vides izmantošanu ne vienmēr var uzskatīt par nevainojamu, jo īpaši ilgtermiņā.
90. Šajā kontekstā EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka Priekšlikuma 11. apsvērumš paredz, ka publiskā sektora struktūra var noteikt, ka “nosacījums drošas apstrādes vides izmantošanai ir atkalizmantotāja parakstīts līgums par konfidencialitāti, kas aizliedz izpaust informāciju, kura apdraud trešu personu tiesības un intereses, ja atkalizmantotājs to ieguvis par spīti ieviestajiem aizsardzības pasākumiem”. **Tomēr EDAK un EDAU arī ierosina Priekšlikuma juridiskajā tekstā 5. pantā paredzētajos atkalizmantošanas nosacījumos ietvert atsauci uz šādu līgumu par konfidencialitāti. Šim līgumam būtu arī jāaizliedz atkalizmantotājiem reidentificēt individu, uz kuru attiecas dati, kā arī tajā būtu jāiekļauj pienākums atkalizmantotājiem regulāri novērtēt reidentifikācijas riskus un ziņot par visiem**

⁴³ Šajā sakarā sk. Atvērto datu direktīvas 53. apsvērumu.

⁴⁴ Sk. EDAU Atzinumu par priekšlikumu Direktīvas par valsts sektora informācijas (VSI) atkalizmantošanu pārstrādāšanai, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/18-07-11_psi_directive_opinion_en.pdf.

⁴⁵ Sk. Priekšlikuma 11. apsvērumu.

datu pārkāpumiem, kā rezultātā attiecīgās personas tiek reidentificētas ne tikai datu aizsardzības iestādei un datu subjektiem saskaņā ar VDAR 33. un 34. pantu, bet arī attiecīgajai publiskā sektora struktūrai.

91. Jebkurā gadījumā EDAK un EDAU uzsver, ka anonimizāciju un pseidonimizāciju nevar nostādīt vienā līmenī, un publiskā sektora struktūrām tās būtu jāizsver atšķirīgi, novērtējot atkalizmantošanu no datu aizsardzības viedokļa. Anonimizācija ir līdzeklis, kā veicināt publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu konkurenci veicinošā perspektīvā, vienlaikus izpildot arī dažādās prasības, kas noteiktas datu aizsardzības tiesību aktos, ņemot vērā, ka “anonīma informācija”, kā definēts VDAR 26. apsvērumā, neietilpst minēto tiesību aktu darbības jomā. Gluži pretēji, informācija, kurai veikta pseidonimizācija (kas var nozīmēt fiziskas personas reidentifikāciju, izmantojot papildu informāciju), joprojām būtu jāuzskata par “persondatiem”, tādējādi ietverot citus datu aizsardzības tiesību aktos noteiktos pasākumus un vienlaikus samazinot riskus datu subjektiem, kā arī palīdzot publiskā sektora struktūrām un atkalizmantotājiem pildīt datu aizsardzības pienākumus (jo īpaši integrētas datu aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma un datu minimizēšanas principus). Pēdējie minētie apsvērumi attiecas arī uz Priekšlikuma 5. panta 4. punktā paredzētajiem pasākumiem, kurus publiskā sektora struktūras var noteikt kā atkalizmantošanas nosacījumus.

3.3.3 5. panta 11. punkts. “Ļoti sensitīvu” nepersondatu atkalizmantošana

92. Ar 5. panta 11. punktu tiek ieviests tādu persondatu jēdziens, kas Savienības tiesību aktos ir identificēti kā “ļoti sensitīvi” attiecībā uz pārsūtīšanu uz trešām valstīm. Priekšlikuma 19. apsvērumā ir sniegti daži piemēri: “veselības jomā, piemēram, zināmas datu kopas, kas ir tādu sabiedrības veselības sistēmas dalībnieku kā publisko slimnīcu rīcībā”, ko var “identificēt kā ļoti sensitīvus medicīniskos datus”, “piemēram, Eiropas veselības datu telpas vai citu nozaru tiesību aktu kontekstā”. Attiecībā uz minētajiem nepersondatiem Komisija pieņem deleģētos aktus, nosakot īpašus nosacījumus, kas piemērojami šādu datu pārsūtīšanai uz trešām valstīm.
93. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka pat tad, ja informācija anonimizētā datu kopā nerada fiziskas personas tiešas identificēšanas vai nošķiršanas risku, kad šī informācija tiek kombinēta ar citu pieejamo informāciju, tomēr varētu rasties netiešas identifikācijas risks, tādēļ uz šādu informāciju visticamāk attieksies persondatu definīcijas darbības joma. Jo vairāk ir informācijas, kura ir pieejama, un jo vairāk datu, kuri tiek atkalizmantoti un kopīgoti, jo grūtāk būs nodrošināt anonimizāciju laika gaitā.⁴⁶ Tāpēc EDAU un EDAK vēlas vērst uzmanību uz to, ka uz lielu daļu datu, ko jau šodien un arvien vairāk nākotnē ģenerēs un apstrādās ar mākslīgā intelekta, mašīnmācīšanās, lietu interneta, mākoņdatošanas un liela datu apjoma analīzes metodēm, visticamāk, attieksies persondatu definīcijas darbības joma. Šajā scenārijā **EDAK un EDAU aicina likumdevēju apsvērt, ka pat Priekšlikumā paredzētā “ļoti sensitīvu” nepersondatu atkalizmantošana var ietekmēt persondatu aizsardzību, jo īpaši, ja šādi persondati ir persondatu anonimizācijas rezultāts un līdz ar to jau sākotnēji ar indivīdiem saistīta informācija.** Arī šādos gadījumos pilnībā jānodrošina datu subjektu pamattiesības

---

⁴⁶ Šajā sakarā sk. 29. panta darba grupas Atzinumu 05/2014 par anonimizācijas metodēm (WP 216), kā arī EST 2016. gada 19. oktobra spriedumu lietā C-582/14 *Patrick Breyer* pret Vācijas Federatīvo Republiku, kas atsaucas uz 26. apsvērumu. Direktīvā 95/46/EK, kurā aplūkoti juridiskie un praktiskie līdzekļi, kas var ietekmēt reidentifikāciju, izmantojot trešo personu rīcībā esošus papildu datus. Šis jautājums tiks izskatīts padziļinātāk gaidāmajās EDAK pamatnostādnēs par anonimizāciju/pseidonimizāciju.

uz privātumu un datu aizsardzību. Turklāt EDAK un EDAU stingri iesaka precizēt jēdzienu “ļoti sensitīvi nepersondati”, vismaz norādot konkrētus piemērus.

3.3.4 6. pants. Maksas par datu atkalizmantošanu

94. Attiecībā uz Priekšlikuma 6. pantā paredzētajām maksām EDAK un EDAU norāda, ka Atvērto datu direktīvas 36. un 38. apsvērums, kā arī 6. panta 1., 4. un 5. punkts ietver skaidru atsauci uz anonimizācijas izmaksām. Jo īpaši Atvērto datu direktīva paredz izņēmumu dokumentu atkalizmantošanai bez maksas, lai ļautu publiskā sektora struktūrām no atkalizmantotajiem iekasēt maksu sakarā ar pamatotajiem izdevumiem, kuri šīm struktūrām rodas, lai iepriekš apstrādātu, apkopotu un/vai anonimizētu persondatus, kas tiek piedāvāti atkalizmantošanai situācijās, kad šādu metožu izmantošana būtu pamatota, ņemot vērā palielināto risku, kas rodas, piedāvājot šādus datus atkalizmantošanai.
95. Ņemot vērā to, ka dažos gadījumos publiskā sektora struktūru rīcībā esošās informācijas pseidonimizācija vai anonimizācija var būt sarežģīts, laikietilpīgs un dārgs uzdevums, kura veikšanai nepieciešama ekspertīze, kas ne vienmēr ir pieejama, EDAK un EDAU iesaka iekļaut 6. panta 5. punktā, ka, nosakot maksas, ko publiskā sektora struktūras iekasē par datu atkalizmantošanas atļaušanu, var pienācīgi ņemt vērā izmaksas, kas publiskā sektora struktūrām radušās, pseidonimizējot vai anonimizējot persondatus, kas darīti pieejami atkalizmantošanai.
96. Var arī atzīmēt, ka Priekšlikums maina Atvērto datu direktīvā noteikto vispārējo principu par atkalizmantošanu “bez maksas”. Priekšlikuma 6. panta 1. punkts paredz, ka “[p]ubliskā sektora struktūras, kas atļauj 3. panta 1. punktā minēto datu kategoriju atkalizmantošanu, var iekasēt maksu par šādu datu atkalizmantošanas atļaušanu”. Šajā sakarā mijiedarbība ar Atvērto datu direktīvu ir neskaidra.
97. Turklāt var novērot, ka, kaut arī 6. panta 5. punktā ir noteikts, ka “[m]aksas aprēķina no izmaksām, kas saistītas ar (...) atkalizmantošanas pieprasījumu apstrādi”, šķiet, ka Priekšlikums ievieš finansiālus stimulus publiskā sektora struktūrām persondatu atkalizmantošanas atļaušanai.
98. Jāatzīmē arī, ka 6. panta 4. punkts nosaka publiskā sektora struktūrām pienākumu “saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem veikt pasākumus, ar kuriem tiek stimulēta 3. panta 1. punktā minēto datu kategoriju atkalizmantošana nekomerciāliem mērķiem un mazos un vidējos uzņēmumos.”
99. Šis aspekts, ņemot vērā arī šā Kopīgā atzinuma vispārīgajos komentāros aprakstītos Priekšlikuma kritiskos aspektus, ir problemātisks no datu aizsardzības viedokļa gan juridiskā, gan praktiskās īstenošanas ziņā. Jo īpaši skaidrības trūkums par stimulu veidu un adresātiem var radīt papildu jautājumus par to, vai piekrišana kā viens no juridiskajiem pamatiem persondatu atkalizmantošanai, uz kuriem atsaucas Priekšlikuma 5. panta 6. punkts, būs atbilstošs juridiskais pamats, jo īpaši attiecībā uz indivīdu izvēles brīvību atteikties sniegt piekrišanu viņu persondatu atkalizmantošanai vai atsaukt piekrišanu⁴⁷.

---

⁴⁷ Kā norādīts EDAK Pamatnostādnēs 05/2020 par piekrišanu saskaņā ar VDAR, kopumā jebkurš elements, kas rada neatbilstošu spiedienu vai ietekmi uz datu subjektu (kas var izpausties dažādos veidos) un tādējādi neļauj datu subjektam īstenot brīvo gribu, padara piekrišanu par spēkā neesošu.

3.3.5 Pārvaldība un institucionālie aspekti: 7. pants (kompetentās struktūras), 8. pants (vienots informācijas punkts)

100. Priekšlikums paredz, ka dalībvalstīm jāizveido vienots kontaktpunkts publiskā sektora datu atkalizmantošanai (8. pants) un jāizveido struktūras, kas atbild par publiskā sektora struktūru atbalstu, nodrošinot tehniskus līdzekļus un juridisku palīdzību publiskā sektora datu atkalizmantošanai (7. pants). Saskaņā ar 7. panta 3. punktu šādām “kompetentajām struktūrām” var uzticēt piekļuves piešķiršanu datu, arī persondatu, atkalizmantošanai.
101. Tādēļ, runājot par kompetentajām struktūrām tās cita starpā palīdzēs publiskā sektora struktūrām iegūt piekrišanu vai atļauju atkalizmantošanai, un tām var arī uzticēt piekļuves piešķiršanu publiskā sektora turējumā esošo datu, arī persondatu, atkalizmantošanai.
102. Pirmkārt, būtu jāprecizē 7. panta 2. punkta c) apakšpunkta noteikums, jo īpaši izmantotās terminoloģijas (“atkalizmantotāju piekrišana vai atļauja atkalizmantošanai”, “altruistiski un citi mērķi”, “saskaņā ar specifiskiem datu turētāju lēmumiem”) neskaidrības dēļ. Tāpēc ir neskaidra arī noteikuma (kompetentās struktūras nodrošina “attiecīgā gadījumā palīdzēšanu publiskā sektora struktūrām saņemt *atkalizmantotāju* piekrišanu vai atļauju *atkalizmantošanai* altruistiskiem un citiem mērķiem saskaņā ar specifiskiem datu turētāju lēmumiem”) vispārējā nozīme.
103. Otrkārt, neskatoties uz to, ka šīm struktūrām galvenokārt tiek uzdots atbalstīt un konsultēt publiskā sektora struktūras par datu atkalizmantošanu, daži to uzdevumi ir saistīti ar datu aizsardzības tiesību aktos noteikto aizsardzības pasākumu īstenošanu un indivīdu tiesību un interešu aizsardzības veicināšanu attiecībā uz viņu persondatiem. Tomēr Priekšlikuma II nodaļā nav paskaidrots, vai datu aizsardzības uzraudzības iestādes, kurām VDAR cita starpā piešķir arī padomdevēja pilnvaras, var norīkot par kompetento struktūru saskaņā ar Priekšlikuma 7. pantu⁴⁸.
104. Šajā sakarā EDAU un EDAK vispirms uzsver, ka tādu kompetento struktūru izraudzīšana un sadrumstalotība, kuras zināmās robežās var apstrādāt persondatus saskaņā ar Priekšlikuma II nodaļu, varētu radīt reālus sarežģījumus publiskā sektora struktūrām, atkalizmantotājiem un datu subjektiem, kā arī ietekmē konsekvenci attiecībā uz VDAR noteikumu piemērošanas uzraudzību. **Tādējādi, ciktāl persondati tiek atkalizmantoti, pamatojoties uz Priekšlikumu, EDAK un EDAU uzskata, ka datu aizsardzības uzraudzības iestādēm vajadzētu būt vienīgajām, kuras ir kompetentas uzraudzīt šādu persondatu apstrādi. Būtu jānodrošina pietiekami resursi šīm iestādēm, lai tās varētu efektīvi un lietderīgi pildīt minēto uzdevumu.**
105. Turklāt, ja tomēr nepieciešams norīkot īpašas struktūras, lai palīdzētu publiskā sektora struktūrām un datu atkalizmantotājiem un uzticēt tām piekļuves piešķiršanu datu, arī persondatu, atkalizmantošanai, šādas struktūras nevar saukt par “kompetentajām”, jo tās nedarbotos kā uzraudzības iestāde, kas spēj uzraudzīt ar persondatu apstrādi saistīto noteikumu ievērošanu un

---

⁴⁸ Tā, piemēram, ir tādu esošo datu telpu kontekstā kā Francijas Veselības datu platforma (*French Health Data Hub*), kurā Francijas datu aizsardzības iestāde ir kompetentā iestāde, kas atļauj piekļuvi konkrētiem persondatiem. Šajā sakarā sk. arī datu aizsardzības iestādēm piešķirtās padomdevēja pilnvaras saistībā ar DPIA, lai nodrošinātu to atbilstību personas datu aizsardzības noteikumiem saskaņā ar VDAR 57. panta 1. punkta l) apakšpunktu un 58. panta 3. punkta a) apakšpunktu.

piemērot šos noteikumus. Lai nodrošinātu juridisko noteiktību un konsekveni ES *acquis* piemērošanā persondatu aizsardzības jomā, šādu norīkoto struktūru darbība un pienākumi ir pakļauti arī datu aizsardzības iestāžu tiešai kompetencei un pārraudzībai, gadījumos, kad ir runa par persondatiem.

106. Kas attiecas uz to kompetenci un uzdevumiem saskaņā ar VDAR, datu aizsardzības iestādēm jau ir īpaša pieredze datu apstrādes atbilstības uzraudzībā, kā arī pārziņu un apstrādātāju izpratnes veicināšanā par viņu pienākumiem, kas saistīti ar persondatu apstrādi. Tādēļ, lai nodrošinātu Priekšlikuma II nodaļā un VDAR paredzētās iestāžu sistēmas savstarpēju atbilstību, EDAK un EDAU iesaka precizēt, ka galvenās kompetentās iestādes, kas atbild par II nodaļā paredzēto noteikumu izpildes uzraudzību un piemērošanu persondatu apstrādes jomā, ir datu aizsardzības uzraudzības iestādes. Pēdējām no minētajām būtu cieši jāsadarbojas ar konkrētajām struktūrām, kas norīkotas saskaņā ar Priekšlikumu, lai palīdzētu publiskā sektora struktūrām un atkalizmantotājiem un kurām tiek uzticēts piešķirt piekļuvi datu atkalizmantošanai, vajadzības gadījumā konsultējoties ar citām attiecīgajām nozares iestādēm, lai nodrošinātu šo noteikumu saskaņotu piemērošanu.
107. EDAK un EDAU arī atzīmē, ka Priekšlikuma 8. panta 4. punkts paredz tiesiskās aizsardzības mehānismu atkalizmantotājiem gadījumos, kad viņi vēlas apstrīdēt lēmumu atteikt piekļuvi atkalizmantošanai, kas atšķiras no Atvērto datu direktīvā paredzētā mehānisma. Saskaņā ar Atvērto datu direktīvu (sk. 4. panta 4. punktu) tiesiskās aizsardzības līdzekļiem jo īpaši jāietver iespēja nodot jautājumu izskatīšanai objektīvai pārskatīšanas struktūrai, kurai ir atbilstoša pieredze, piemēram, cita starpā šādi: *“uzraudzības iestāde, kas izveidota saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, vai valsts tiesu iestāde, kuras lēmumi ir saistoši attiecīgajai publiskā sektora struktūrai”*. Šajā ziņā, neskarot šajā Kopīgajā atzinumā jau izteiktās piezīmes par nepieciešamību precizēt Priekšlikuma mijiedarbību ar Atvērto datu direktīvu, EDAK un EDAU aicina likumdevēju pievērst uzmanību pretrunām starp šiem diviem noteikumu kopumiem.

3.4 Datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem piemērojamās prasības

Paskaidrojuma rakstā ir norādīts, ka *“III nodaļas mērķis ir palielināt uzticēšanos persondatu un nepersondatu kopīgošanai un samazināt darījumu izmaksas, kas saistītas ar datu kopīgošanu uzņēmumu darījumos ar uzņēmumiem un privātu klientu darījumos ar uzņēmumiem, izveidojot datu kopīgošanas pakalpojuma sniedzējiem paredzētu paziņošanas režīmu. Šiem pakalpojuma sniedzējiem būs jāievēro vairākas prasības, it īpaši prasība saglabāt neitralitāti attiecībā uz nosūtītajiem datiem. Tie nevar izmantot šādus datus citiem mērķiem. To datu kopīgošanas pakalpojuma sniedzēju gadījumā, kas piedāvā pakalpojumus fiziskām personām, būs jāizpilda arī papildu kritērijs, lai uzņemtos fiduciārus pienākumus pret personām, kas tos izmanto. Šī pieeja ir izstrādāta, lai nodrošinātu, ka datu kopīgošanas pakalpojumi funkcionē atklāti un sadarbības ietvaros, vienlaikus nodrošinot iespējas fiziskām un juridiskām personām un sniedzot tām labāku pārskatu un teikšanu par viņu datiem. Dalībvalstu norīkota kompetentā iestāde būs atbildīga par šādu pakalpojumu sniegšanas prasību ievērošanas uzraudzību.”*⁴⁹

---

⁴⁹ Paskaidrojuma raksts, 7. lpp.

108. Priekšlikuma 9. panta 1. punktā, kas precizēts 22. apsvērumā, ir noteikti trīs dažādi datu kopīgošanas pakalpojumu veidi:
- saskaņā ar a) apakšpunktu: starpniecības pakalpojumi starp datu turētājiem, kas ir juridiskas personas, un iespējamiem datu lietotājiem;
  - saskaņā ar b) apakšpunktu: starpniecības pakalpojumi starp datu subjektiem un iespējamiem datu lietotājiem;
  - saskaņā ar c) apakšpunktu: datu kooperatīvi.
109. Ņemot vērā pirmo datu kopīgošanas pakalpojumu veidu, 9. panta 1. punkta a) apakšpunkts satur šādu atsauci: *“starpniecības pakalpojumi starp datu turētājiem, kas ir juridiskas personas, un iespējamiem datu lietotājiem, tai skaitā tehnisko un citu līdzekļu pieejamības nodrošināšana, lai šādas pakalpojumus varētu izmantot; minētie pakalpojumi var ietvert divpusēju vai daudzpusēju datu apmaiņu vai tādu platformu vai datubāzu izveidi, kas ļauj apmainīties ar datiem vai tos kopīgi izmantot, kā arī īpašas infrastruktūras izveide datu turētāju un datu lietotāju savienošanai.”*
110. 22. apsvērumš nosaka: *“Datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem (datu starpniekiem) tiek paredzēta svarīga loma datu ekonomikā, jo ar to palīdzību atvieglosies būtisku datu apjomu sakopšana un apmaiņa. Datu starpniekiem, kas piedāvā pakalpojumus, kuri savieno dažādus dalībniekus, ir potenciāls sekmēt efektīvu datu apkopošanu, kā arī veicināt datu divpusēju kopīgošanu. Specializēti datu starpnieki, kas ir neatkarīgi gan no datu turētājiem, gan datu lietotājiem, var būt jaunu datu balstītu ekosistēmu izveides veicinātāji, būdami neatkarīgi no tirgus dalībniekiem, kuri tirgu ievērojami ietekmē. Šai regulai būtu jāattiecas tikai uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, kuru galvenais mērķis ir uzņēmuma dibināšana, juridiskas un, iespējams, arī tehniskas attiecības starp datu turētājiem, ieskaitot datu subjektus, no vienas puses, un potenciālos lietotājus, no otras puses, un jāpalīdz tiem abpusējā darījumā ar datu aktīviem. Tai jāapver tikai pakalpojumi, kuru mērķis ir starpniecība starp nenoteiktu skaitu datu turētāju un datu lietotāju, atskaitot datu kopīgošanas pakalpojumus, kurus domāts izmantot slēgtā datu turētāju un lietotāju grupā.”*
111. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU uzskata, ka šā Kopīgā atzinuma vispārīgajās piezīmēs minētais jautājums ir visaptveroša problēma, proti, risks, ka Priekšlikums rada paralēlu noteikumu kopumu, kas neatbilst VDAR, ir īpaši acīmredzams, atsaucoties uz Priekšlikuma III nodaļu. Nav skaidra mijiedarbība starp Priekšlikuma 9. panta noteikumiem, kas attiecas uz “datu turētājiem”, “iespējamiem datu lietotājiem”, “datu apmaiņu vai kopīgu izmantošanu”, “datu turētāju un datu lietotāju savienošanu”, un VDAR noteikumiem un principiem.
112. Jāatgādina, ka datu kopīgošanas pakalpojumam kā platformai, kas nodrošina “starpniecību starp nenoteiktu skaitu datu turētāju un datu lietotāju”, izņemot izmantošanu, ko veic slēgta datu lietotāju grupa, ciktāl starpniecība attiecas uz persondatiem, jo īpaši jāatbilst integrētas datu aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma principam saskaņā ar VDAR 25. pantu⁵⁰.

---

⁵⁰ Sk. 25. panta 2. punktu: “Pārzinis īsteno atbilstošus tehniskus un organizatoriskus pasākumus, lai nodrošinātu, ka pēc noklusējuma tiek apstrādāti tikai tādi personas dati, kas ir nepieciešami katram konkrētajam apstrādes nolūkam. Minētais pienākums attiecas uz vākto personas datu apjomu, to apstrādes pakāpi, glabāšanas

113. EDAK un EDAU arī norāda uz persondatu apstrādes datu aizsardzības pārredzamības (un nolūka ierobežojumu) principiem. Kā norādīts 29. panta darba grupas Pārredzamības pamatnostādnēs: *“datu subjektam vajadzētu būt iespējai iepriekš noteikt, kāds ir apstrādes tvērums un sekas” (...)* *“citiem vārdiem sakot, kādas ir paziņojumā par personas datu aizsardzību aprakstītās konkrētās apstrādes faktiskās sekas datu subjektam”*.⁵¹
114. **Datu kopīgošanas pakalpojuma koncepcija kā platforma, kas nodrošina “starpniecību starp nenoteiktu skaitu datu turētāju un datu lietotāju”, proti, zināma veida atklātais datu tirgus, būtu pretrunā ar iepriekšminētajiem datu aizsardzības principiem — integrētas privātuma aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma, pārredzamības un nolūka ierobežojumu principiem, ja platforma datu subjektam nelauj iepriekš izvēlēties viņa vai viņas persondatu izmantošanas nolūkus un lietotājus un iepriekš nesniedz informāciju par tiem.** Skaidrības labad šis aspekts būtu jāprecizē vismaz Priekšlikuma apsvērumā.
115. Tāpat ir neskaidra arī datu turētāju un juridisko personu datu starpnieka jēdziena darbības joma, tāpēc tā būtu jāprecizē⁵².

---

laikposmu un to pieejamību. Jo īpaši — ar šādiem pasākumiem nodrošina, ka pēc noklusējuma personas datus **bez personas līdzdalības nedara pieejamus nenoteiktam fizisku personu skaitam.**”

Sk. arī informāciju par integrētu privātuma aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma principu EDAK Pamatnostādnēs 4/2019, 20. lpp.:

“Nolūka ierobežojumu galvenie integrācijas un noklusējuma elementi var būt šādi:

- iepriekšēja noteikšana — pirms apstrādes plānošanas nosaka likumīgos nolūkus;
- specifiskums — nolūkus precizē, skaidri norādot, kāpēc persondati tiek apstrādāti;
- nolūka orientācija — atkarībā no apstrādes nolūka būtu jāvirza apstrādes plānošana un jānosaka apstrādes robežas;
- nepieciešamība — pamatojoties uz nolūku, nosaka, kādi persondati ir nepieciešami apstrādei;
- saderīgums — jebkuram jaunam nolūkam jābūt saderīgam ar sākotnējo nolūku, kādam dati tika vākti, un, vadoties no tā, jānosaka attiecīgās plānošanas izmaiņas;
- turpmākas apstrādes ierobežošana — pārzinis nedrīkst savienot datu kopas vai veikt jebkādu turpmāku apstrādi jauniem nesaderīgiem nolūkiem;
- atkārtotas izmantošanas ierobežojumi — pārzinim būtu jāizmanto tehniski pasākumi, tostarp jaukšana un šifrēšana, lai ierobežotu persondatu atkārtotas izmantošanas iespēju citam nolūkam. Pārzinim vajadzētu būt arī organizatoriskiem pasākumiem, piemēram, politikai un līgumsaistībām, kas ierobežo persondatu atkalizmantošanu;
- pārskatīšana — pārzinim būtu regulāri jāpārskata, vai apstrāde ir nepieciešama nolūkiem, kādiem dati tika vākti, un jāpārbauda plānošana attiecībā uz nolūka ierobežojumu.”

⁵¹ 29. panta darba grupa, Pārredzamības pamatnostādnes saskaņā ar Regulu 2016/679 WP260, rev.01, 7. lpp.

⁵² 22. apsvēruma nosaka: “[...] Jāizslēdz **mākoņdatošanas pakalpojumu sniedzēji, kā arī pakalpojumu sniedzēji, kas iegūst datus no datu turētājiem, sakopo, bagātina vai pārveido datus un licencē iegūto datu izmantošanu datu lietotājiem, neizveidojot tiešu sakarību starp datu turētājiem un datu lietotājiem, piemēram, reklāmisti un datu mākeri, datu konsultanti un tie, kas piegādā no pakalpojumu sniedzēja pievienotās vērtības datiem radītus produktus.** Tajā pašā laikā būtu jāļauj datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem datus, ar kuriem notiek apmaiņa, **pārveidot tādā mērā, ciktāl tiek uzlabota datu izmantojamība datu lietotājam, ja datu lietotājs to vēlas, piemēram, pārvēršot tos specifiskā formātā.** Turklāt šai regulai **nav jāattiecas uz pakalpojumiem, kas vērsti uz satura starpniecību, it īpaši autortiesību aizsargāta satura.**

116. Kā vispārēju novērojumu var arī atzīmēt, ka Priekšlikumā nav norādīts, **kā (saskaņā ar kuru no VDAR noteiktajiem juridiskajiem pamatiem) datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji apkopos persondatus kopīgošanas vajadzībām.**
117. Nav arī skaidrs, **vai datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji var nodrošināt starpniecību attiecībā uz datiem, kurus publiskā sektora struktūrām atļauts atkalizmantot** saskaņā ar Priekšlikuma II nodaļu.
118. Pārredzamības apsvērumu dēļ un pilsoņu uzticēšanās palielināšanai (nevis samazināšanai) ir svarīgi Priekšlikumā skaidri norādīt, ka datu kopīgošanas pakalpojums tiks sniegts pēc tam, kad datu turētāji un datu lietotāji būs veikuši samaksu. Šo aspektu var izsecināt no Priekšlikuma 11. panta 3. punkta⁵³ formulējuma, taču tas ir neskaidrs un nepilnīgs (tas nesniedz skaidru priekšstatu par monetārajiem darījumiem, kas saistīti ar persondatu apstrādi). Skaidrs stimulē "monetizēt" persondatus palielina arī datu aizsardzības atbilstības pārbaūžu nozīmi⁵⁴. Diemžēl šajā ziņā, kā arī attiecībā uz citām Priekšlikuma nodaļām ietekmes novērtējumā⁵⁵ netiek ņemti vērā datu aizsardzības riski.
119. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikums nesniedz skaidru priekšstatu, piemēram, iekļaujot apsvērumos piemērus, par datu kopīgošanas pakalpojumu "lietojuma gadījumiem" (kuru ietvaros "monetāro darījumu aspekts", kā uzsvērts, attiecīgā gadījumā jādara zināms sabiedrībai un saistītajām personām). Piemēram, 22. apsvērumā ir norādīts, kāpēc datu apmaiņas platformu nevar uzskatīt par "datu starpnieku": *"Šai regulai nav jāaptver datu apmaiņas platformas, kuras ekskluzīvi lieto viens datu turētājs, lai varētu izmantot savā rīcībā esošos datus, kā arī ar lietu internetu savienotiem priekšmetiem un ierīcēm izstrādātas platformas, kuru galvenais mērķis ir nodrošināt savienotā priekšmeta vai ierīces funkcionalitāti un pakalpojuma pievienoto vērtību."*, bet šajā sakarā nesniedz informāciju par paredzētajiem lietojuma gadījumiem.

Šai regulai nav jāaptver **datu apmaiņas platformas, kuras ekskluzīvi lieto viens datu turētājs**, lai varētu izmantot to turējumā esošos datus, kā arī ar lietu internetu savienotiem priekšmetiem un ierīcēm izstrādātas platformas, kuru galvenais mērķis ir nodrošināt savienotā priekšmeta vai ierīces funkcionalitāti un pakalpojuma pievienoto vērtību. Šajā regulā par datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem nav uzskatāmi "konsolidētu datu lentes nodrošinātāji" Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/65/ES 4. panta 1. punkta 53. apakšpunkta nozīmē un "konta informācijas pakalpojumu sniedzēji" Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas Nr. 2015/2366 4. panta 19. punkta nozīmē. Šās regulas III nodaļai nebūtu jāattiecas uz subjektiem, kuru darbība nepārsniedz tādu datu izmantošanas atvieglošanu, kuri darīti pieejami uz datu altruisma pamata, un kuras darbojas bez peļņas, jo tāda darbība ir sabiedriskās interesēs un palielina šādām vajadzībām pieejamo datu apjomu."

⁵³ Priekšlikuma 11. panta 3. punkts paredz: "Pakalpojuma sniedzējs nodrošina, ka procedūra, ar kuru piekļūst tā pakalpojumam, ir taisnīga, pārredzama un nediskriminējoša gan attiecībā uz datu turētājiem, gan datu lietotājiem, tai skaitā **cenu** ziņā."

⁵⁴ Šajā sakarā EDAK izstrādā norādījumus par persondatu vākšanu un izmantošanu par finansiālu atlīdzību.

⁵⁵ Ietekmes novērtējums, kas pievienots Datu pārvaldības aktam, SWD(2020) 295 final, pieejams šeit:

<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SWD:2020:0295:FIN:EN:PDF>.

3.4.1 Datu starpnieki saskaņā ar 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu: starpniecības pakalpojumi starp datu subjektiem un iespējamiem datu lietotājiem⁵⁶

120. EDAK un EDAU atzīmē, ka noteikumi, kas saistīti ar starpniecības pakalpojumiem starp datu subjektiem, kuri vēlas padarīt savus persondatus pieejamus, un iespējamiem datu lietotājiem, kuri izmanto Regulā (ES) 2016/679 paredzētās tiesības saskaņā ar 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu, jāpiemēro, neskarot datu subjektu tiesību un datu pārziņa pienākumu efektīvu piemērošanu saskaņā ar VDAR.
121. Priekšlikumā tomēr nav precizēta kārtība, kādā šādi pakalpojumu sniedzēji efektīvi palīdzētu indivīdiem izmantot viņu tiesības saskaņā ar VDAR, kā arī nav norādīts, uz kuru persondatu apstrādi šāda palīdzība attiektos un precīzi uz kuriem datu lietotājiem⁵⁷.
122. EDAK un EDAU, pirmkārt, uzskata, ka datu subjektu tiesību efektīvu izmantošanu un šādas izmantošanas iespējamo kārtību paredz VDAR, nosakot to nodrošināt valsts uzraudzības iestāžu pārraudzībā saskaņā ar tās pašas regulas 51. pantu. Skaidrības trūkums par precīzu kārtību, kādā sniedzama palīdzība datu subjektu tiesību izmantošanai, kā arī par šāda procesa saņēmējiem un viņu pienākumiem pret datu subjektiem var radīt papildu juridisko nenoteiktību attiecībā uz datu subjektu tiesību efektīvu izmantošanu saskaņā ar VDAR.
123. **Tādēļ EDAK un EDAU ieteiktu priekšlikumā atspoguļot ES tiesisko regulējumu (VDAR), saskaņā ar kuru Eiropas Datu aizsardzības kolēģija var sīkāk precizēt šādu kārtību, kā arī saistītos pienākumus, kas piemērojami datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem un saņēmējiem, saskaņā ar VDAR 70. pantu⁵⁸.**
124. Nav arī skaidrs, vai Priekšlikuma 9. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētie starpniecības pakalpojumi, kuriem nav sniegta definīcija saskaņā ar tā 2. pantu, attiecas tikai un vienīgi (un cik lielā mērā) uz personiskās informācijas pārvaldības sistēmām (*Personal Information Management Systems, PIMS*). EDAK un EDAU norāda uz atšķirību starp *PIMS*, kas ļauj pārvaldīt persondatus un atvieglo datu subjektu tiesību izmantošanu ("saskarsmes veidošana ar datu subjektu")⁵⁹, no vienas puses, un uzņēmumu savstarpējo datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem (kuru korelācija ar "datu brokeriem" ir neskaidra), no otras puses. No datu aizsardzības viedokļa kritiskāks ir pēdējais no

---

⁵⁶ Priekšlikuma 9. panta 1. punkta b) apakšpunkts ietver šādu atsauci: "starpniecības pakalpojumi starp datu subjektiem, kas, izmantojot Regulā (ES) 2016/679 paredzētās tiesības, cenšas savus persondatus padarīt pieejamus, un iespējamiem datu lietotājiem, tai skaitā tehnisko un citu līdzekļu pieejamības nodrošināšana, lai šādus pakalpojumus varētu izmantot".

⁵⁷ Priekšlikuma 11. panta 10. punktam joprojām ir diezgan neskaidrs formulējums "pakalpojumu sniedzējs, kas piedāvā pakalpojumus datu subjektiem, **rīkojas datu subjektu interesēs, atvieglojot viņu tiesību izmantošanu**, jo īpaši konsultējot datu subjektus par iespējamo datu izmantošanu un šādiem lietojumiem pievienotos standarta noteikumus un nosacījumus;".

⁵⁸ Šajā sakarā EDAK pašlaik strādā pie pamatnostādņēm par datu subjektu tiesībām.

⁵⁹ Sk. EDAU Atzinumu par persondatu pārvaldības sistēmām, 2016. gada 20. oktobris, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-10-20_pims_opinion_en.pdf.

minētajiem jautājumiem, jo datu subjekts atrodas tālu un pastāv risks, ka nav skaidra pārskata un kontroles pār viņa vai viņas persondatu kopīgošanu⁶⁰.

125. Tomēr visos gadījumos piemērojami pārredzamības, godprātības un nolūka ierobežojumu principi.
126. Atzinumā par PIMS EDAU norādīja, ka *“Jebkurā gadījumā ir svarīgi nodrošināt uzņēmējdarbības modeļa pārredzamību attiecībā uz personām, kuru dati tiek apstrādāti, lai viņi būtu informēti par iesaistītajām interesēm (PIMS un citu pakalpojumu sniedzēju) un varētu izmantot PIMS, pilnībā apzinoties sekas”*⁶¹.
127. Priekšlikumā sniegti daži paskaidrojumi par datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, kas nav reģistrēti Savienībā, lai noteiktu, vai šāds pakalpojumu sniedzējs piedāvā pakalpojumus Savienībā. Šī specifikācija saskaņā ar priekšlikuma 27. apsvērumu šķiet atbilstoša VDAR 23. apsvērumam. Juridiskās noteiktības labad varētu būt lietderīgi norādīt, ka persondatu apstrādes gadījumā uz iepriekš minētajiem datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, kas nav reģistrēti Savienībā, attiecas VDAR paredzētie noteikumi un principi.

3.4.2 Datu starpnieki saskaņā ar 9. panta 1. punkta c) apakšpunktu: datu kooperatīvi

128. EDAK un EDAU uzsver, ka Priekšlikuma 9. panta 1. punkta c) apakšpunktā⁶² ieviestais jēdziens “datu kooperatīvu pakalpojums” joprojām nav skaidrs gan pēc būtības, gan saistītajiem pienākumiem. Šajā sakarā būtu jāievieš skaidra šādu datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju definīcija, kā arī precīzi

---

⁶⁰ Sk. EDAU Atzinuma par Eiropas Datu stratēģiju 20. punktu: “Tajā pašā laikā EDAU uzsver, ka ir nepieciešams ievērot piesardzību attiecībā uz tādu datu brokeru lomu, kuri aktīvi iesaistās milzīgu datu kopu vākšanā, tostarp apkopojot persondatus no dažādiem avotiem. Tie izmanto dažādus datu avotus, kas paredzēti ar datiem saistītiem pakalpojumiem, piemēram, datus, kas tiek izpausti citiem nesaistītiem mērķiem, datus no publiskajiem reģistriem (atvērte dati), kā arī no interneta un sociālajiem medijiem “pārmeklētus” datus, bieži pārkāpjot datu aizsardzības tiesību aktus. Šajā kontekstā EDAU norāda, ka liela apjoma datu brokeru darbības tiek pastiprināti pārbaudītas, un tās izmeklē vairākas valstu datu aizsardzības iestādes.”

⁶¹ Sk. EDAU Atzinuma par persondatu pārvaldības sistēmām 13. lpp., 52. punktu, 2016. gada 20. oktobris, pieejams šeit: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/16-10-20_pims_opinion_en.pdf.

Sk. arī 53. punktu 13. lpp.: “Šķiet, ka PIMS modelis raisa debates par to, kam “pieder” mūsu persondati. Individuāli ES ir pamattiesības uz viņu personas datu aizsardzību, pamatojoties uz ES Pamattiesību hartas 8. pantu. Detalizētas tiesības un pienākumi saistībā ar minēto tiesību izmantošanu plašāk reglamentēti nesen pieņemtajā VDAR. Tālāk minētie jautājumi attiecas ne tikai uz PIMS: persondati bieži tiek uztverti kā “valūta”, ko maksājam par tā dēvētajiem “bezmaksas” pakalpojumiem internetā. Tomēr šī tendence nenozīmē, ka individuāli personas datus juridiski var uzskatīt par īpašumu, ar kuru var brīvi tirgoties kā ar jebkuru citu īpašumu tirgū. Gluži pretēji, PIMS principā nevarēs “pārdot” personas datus, bet sistēmas uzdevums būs ļaut trešajām personām izmantot persondatus **konkrētiem nolūkiem un konkrētos laika periodos saskaņā ar noteikumiem un nosacījumiem, ko noteikušas pašas personas, un visiem pārējiem aizsardzības pasākumiem, ko paredz piemērojamie datu aizsardzības tiesību akti.**”

⁶² Priekšlikuma 9. panta 1. punkta c) apakšpunkts nosaka, ka “datu kooperatīvu pakalpojumi, t. i., pakalpojumi, ar kuriem sniedz atbalstu datu subjektiem vai vienas personas uzņēmumiem, vai mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem, kuri ir kooperatīva biedri vai **kuri ir devuši kooperatīvam pilnvaras veikt sarunas par datu apstrādes nosacījumiem, pirms tie pauž piekrišanu, ļauj izdarīt apzinātu izvēli pirms piekrišanas datu apstrādei un sniedz mehānismus viedokļu apmaiņai par datu apstrādes mērķiem un nosacījumiem, kas vislabāk atbilstu datu subjektu vai juridisko personu interesēm.**”

jādefinē tiem piemērojamie pienākumi, lai novērstu juridisko nenoteiktību šādu pakalpojumu sniegšanā.

129. Lai gan priekšlikumā norādīts, ka datu kooperatīvi “*cenšas stiprināt indivīdu pozīcijas apzinātas izvēles izdarīšanā pirms piekrišanas datu izmantošanai, ietekmējot datu lietotāju organizāciju noteikumus, kas saistīti ar datu izmantošanu, vai varbūt atrisinot strīdu starp grupas locekļiem par to, kā datus var izmantot, ja tie attiecas uz vairākiem šās grupas datu subjektiem.*”⁶³, jāatgādina, ka tajā pašā regulā ir definēti un paredzēti pārredzamības pienākumi, kā arī datu subjekta derīgas piekrišanas nosacījumi saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu un personas datu apstrādes nosacījumi saskaņā ar minēto juridisko pamatu.
130. **Tāpēc EDAK un EDAU uzskata, ka indivīdu nostāja, izdarot apzinātu izvēli, vai iespējama strīda risināšana par to, kā datus var izmantot, nedrīkst tikt uztverta kā apspriežami nosacījumi, bet gan kā datu pārziņu pienākumi saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679. Šajā sakarā arī jānorāda, ka atsauce Priekšlikuma 24. apsvērumā uz datiem, kas “attiektos” uz vairākiem datu subjektiem, ciktāl tie ir saistīti ar persondatiem, var nebūt saderīga ar persondatu definīciju Regulā (ES) 2016/679⁶⁴, kas ir šāda: “jebkura informācija, kas attiecas uz identificētu vai identificējamu fizisku personu”.**
131. Turklāt, kā atgādināts Priekšlikuma 24. apsvērumā, “*Regulas (ES) 2016/679 dotās tiesības var izlietot tikai katrs indivīds, bet tās nav nododamas vai deleģējamās datu kooperatīvam*”. EDAK un EDAU uzskata, ka šādu principu formulēšana ar iespēju datu kooperatīviem piešķirt pilnvaras “veikt sarunas par datu apstrādes nosacījumiem, pirms tie pauž piekrišanu” ir vismaz neskaidra vai pat ietver tiešu pretrunu. Persondatu apstrādes “noteikumi un nosacījumi” faktiski ir tie, kas ir iekļauti VDAR, un tāpēc tos nevar grozīt vai aizstāt ar līgumu vai cita veida privātām norunām.

3.4.3 10. pants. Paziņošanas režīms, vispārīgās prasības, lai būtu tiesības reģistrēties, paziņojuma saturs, paziņojuma sekas (un laiks). 11. pants. Datu kopīgošanas pakalpojumu sniegšanas nosacījumi

132. Priekšlikuma III nodaļā datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, kā aprakstīts 9. panta 1. punktā, ir noteikts pienākums iesniegt paziņojumu kompetentajai iestādei (obligāts paziņojums). 10. panta 1. un 2. punkts paredz noteikumus par dalībvalsts jurisdikcijas noteikšanu Priekšlikuma vajadzībām. Tā ir tās dalībvalsts jurisdikcija, kurā atrodas datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja galvenā iestāde, vai dalībvalsts, kurā reģistrēts Savienībā nedibināta datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja likumīgais pārstāvis.
133. Paziņojumā iekļaujamā informācija ir sniegta Priekšlikuma 10. panta 6. punkta a) līdz h) apakšpunktā⁶⁵. Turklāt 10. panta 7. punkts nosaka, ka “[p]ēc pakalpojumu sniedzēja pieprasījuma kompetentā varas

---

⁶³ Priekšlikuma 24. apsvēruma.

⁶⁴ Definīcija saskaņā ar VDAR 4. panta 1. punktu.

⁶⁵ “Paziņojumā iekļauj šādu informāciju:

a) datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja nosaukumu;

b) pakalpojumu sniedzēja juridisko statusu, formu un reģistrācijas numuru, ja pakalpojumu sniedzējs ir reģistrēts komercrēģistrā vai citā līdzīgā publiskā reģistrā;

c) pakalpojuma sniedzēja galvenās iedibinājuma vietas adresi Savienībā, ja tāda ir, un attiecīgā gadījumā filiāles adresi citā dalībvalstī vai juridiskā pārstāvja adresi, kurš iecelts saskaņā ar 3. punktu;

iestāde vienas nedēļas laikā izdod standartizētu izziņu, kurā apstiprināts, ka pakalpojumu sniedzējs ir iesniedzis 4. punktā minēto paziņojumu”.

134. Paziņošanas režīms, kā uzsvērts paskaidrojuma rakstā, “*ietver paziņošanas pienākumu kopā ar darbību izpildes prasību ievērošanas vēlāku uzraudzību, ko veic dalībvalstu kompetentās iestādes*”⁶⁶. Šis aspekts ir sīkāk precizēts Priekšlikuma 30. un 31. apsvērumā⁶⁷.
135. Tādējādi datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja “pārbaude” aprobežojas ar to, ka kompetentā iestāde pārbauda atbilstību (galvenokārt formālajām) 10. pantā noteiktajām prasībām, un pārbaude jāveic ļoti īsā termiņā (vienas nedēļas laikā pēc paziņojuma sanemšanas).
136. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka “pārbaudes” režīms ir gandrīz “deklaratīvs” un ka Komisija ir izvēlējusies “visbrīvāko” režīmu (pretstatā, piemēram, atļauju piešķiršanas režīmam). EDAK un EDAU piezīmē, ka vismaz attiecībā uz personas datu apstrādi režīmam vajadzētu būt daudz aizsargājamošākam (tas ir, jānodrošina vairāk datu subjektu pārbaūžu un aizsardzības pasākumu, cita starpā attiecībā uz ārkārtīgi svarīgiem datu aizsardzības aspektiem). Tas ļautu arī palielināt uzticēšanos, uz ko tiecas Komisija.
137. Lai novērstu šīs bažas, jo īpaši būtu jāgroza Priekšlikuma 31. apsvērumš.
138. Saskaņā ar datu aizsardzības pārskatatbildības principu datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji cita starpā spēj pierādīt, ka viņi ievieš politikas un procedūras, kas ļauj datu subjektiem viegli izmantot viņu individuālās datu aizsardzības tiesības (procedūras, lai nodrošinātu datu subjektu tiesību ievērošanu), un tiem būtu jādokumentē lēmumi par datu kopīgošanu (cita starpā jo īpaši attiecībā uz nolūkiem, kādiem personas dati tiks kopīgoti, un saņēmējiem vai saņēmēju kategorijām, kuriem tie tiks izpausti), pierādot to atbilstību datu aizsardzības tiesību aktiem⁶⁸. Šie aspekti (kuriem vajadzētu būt

---

d) attiecīgā gadījumā tīmekļa vietni, kurā atrodama informācija par pakalpojuma sniedzēju un darbībām;

e) pakalpojumu sniedzēja kontaktpersonas un kontaktinformāciju;

f) aprakstu par pakalpojumu, ko pakalpojumu sniedzējs paredzējis sniegt;

g) plānoto darbības sākuma datumu;

h) dalībvalstis, kurās pakalpojumu sniedzējs paredzējis sniegt pakalpojumus.”

⁶⁶ Paskaidrojuma raksts, 5. lpp.

⁶⁷ “(30) Lai Savienībā nodrošinātu datu pārvaldību, kas balstās uzticamā datu apmaiņā, būtu jāievieš datu kopīgošanas pakalpojumu izziņošanas procedūra. No uzticamas vides varētu gūt vislielāko labumu, datu kopīgošanas pakalpojumu sniegšanai nosakot vairākas prasības, taču **neprasot skaidru kompetentās varas iestādes lēmumu vai administratīvu aktu par šo pakalpojumu sniegšanu.**

(31) Lai atbalstītu efektīvu pārrobežu pakalpojumu sniegšanu, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējs būtu jālūdz **nosūtīt paziņojumu tikai tās dalībvalsts izraudzītajai kompetentajai varas iestādei, kurā ir tā galvenā iedibinājuma vieta vai juridiskais pārstāvis.** Tādam paziņojumam būtu jābūt tikai vienkāršam paziņojumam par nodomu sniegt pakalpojumus, un tajā būtu iekļaujama tikai šajā regulā noteiktā informācija.” (pievienots izcēlums).

⁶⁸ Saskaņā ar VDAR 30. pantu: “Katrs pārzinis un attiecīgā gadījumā pārzina pārstāvis reģistrē tā pakļautībā veiktās apstrādes darbības. Minētajā reģistrā ietver visu šādu informāciju: a) pārzina un attiecīgā gadījumā visu kopīgo pārzinu, pārzina pārstāvja un datu aizsardzības speciālista, vārds un uzvārds vai nosaukums un kontaktinformācija; b) apstrādes nolūki; c) datu subjektu kategoriju un personas datu kategoriju apraksts; d) to saņēmēju kategorijas, kuriem personas dati ir izpausti vai kuriem tos izpaudīs, tostarp saņēmēji trešās valstīs vai starptautiskās organizācijas; e) attiecīgā gadījumā, informācija par personas datu nosūtīšanu uz trešo valsti vai starptautisku organizāciju, tostarp šīs trešās valsts vai starptautiskās organizācijas identifikācija, un 49. panta

Priekšlikumā paredzētās marķēšanas pamatā⁶⁹) radīs lielāku sabiedrības uzticēšanos datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem.

139. EDAK un EDAU arī atzīmē, ka attiecībā uz 11. pantā paredzētajiem datu kopīgošanas pakalpojumu noteikumiem jāpiemēro 1. līdz 11. punkta nosacījumi. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka, lai gan konkurences noteikumu ievērošanas nosacījumos (9. punkts) ir iekļauta attiecīga atsauce, šie (izsmeljoši uzskaitītie) nosacījumi neietver atbilstību datu aizsardzības noteikumiem.
140. **Nemot vērā iepriekš minētos elementus un iespējamo risku datu subjektam persondatu apstrādē, ko var veikt datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji, EDAK un EDAU uzskata, ka priekšlikumā paredzētais paziņošanas režīms neparedz pietiekami stingru pārbaudes procedūru, kas būtu piemērojama šādiem pakalpojumiem. EDAK un EDAU iesaka izpētīt alternatīvas procedūras, kuru ietvaros jo īpaši būtu jāņem vērā sistemātiskāka pārskatatbildības un atbilstības rīku izmantošana persondatu apstrādei saskaņā ar VDAR, jo īpaši rīcības kodeksa vai sertifikācijas mehānisma ievērošana.**
141. Var arī novērot, ka Priekšlikuma IV nodaļā paredzētie aizsardzības pasākumi datu altruisma organizācijām (18. pants “Pārredzamības prasības”, 19. pants “Īpašas prasības”) nav noteikti Priekšlikumā attiecībā uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, neskatoties arī uz šo datu kopīgošanas pakalpojumu iespējamo ietekmi uz attiecīgo personu tiesībām un brīvībām.
142. Šī atšķirība starp abiem paziņošanas režīmiem var izraisīt *a contrario* interpretāciju, ka datu altruisma organizācijām noteiktās prasības un ar persondatu aizsardzību saistītās prasības, ciktāl tiek apstrādāti persondati (piemēram, datu turētāju informēšana par jebkādu apstrādi ārpus Savienības⁷⁰), neattiecas uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem.
143. **Šajā sakarā EDAK un EDAU jo īpaši atzīmē, ka organizācijām, kas iesaistītas “datu apvienošanas” vai datu kopīgošanas procedūrās, būtu jāievēro noteikti kopīgi standarti, attiecībā uz kuriem Priekšlikumā skaidri jāatgādina, ka to ievērošanu pārrauga neatkarīgas datu aizsardzības iestādes, ne tikai saistībā ar savstarpējas izmantojamības nosacījumiem, bet arī nosacījumiem, kas nodrošina persondatu apstrādes likumīgumu un atvieglo datu subjektu tiesību izmantošanu (piemēram, izmantojot kopīgu pārziņu vienošanās saskaņā ar VDAR 26. pantu).**
144. Turklāt EDAK un EDAU norāda, ka Priekšlikums attiecas uz scenārijiem (metadatu izmantošana datu kopīgošanas pakalpojuma izstrādei saskaņā ar 11. panta 2. punktu, datu turētāju un datu lietotāju turpmāka piekļuve datiem, kurus glabā datu kopīgošanas pakalpojuma sniedzējs, pēc tā maksātnešpējas iestāšanās saskaņā ar 11. panta 6. punktu), kuriem nepieciešami priekšraksti, lai tos saskaņotu ar persondatu aizsardzības noteikumiem un principiem.

---

1. punkta otrajā daļā minētās nosūtīšanas gadījumā – atbilstošu garantiju dokumentācija; f) ja iespējams, paredzētie termiņi dažādu kategoriju datu dzēšanai; g) ja iespējams, 32. panta 1. punktā minēto tehnisko un organizatorisko drošības pasākumu vispārējs apraksts. [...]”

⁶⁹ Priekšlikuma ietekmes novērtējumā cita starpā minēta marķēšana vai sertifikācija, 19. lpp.: “Sertifikācijas/marķēšanas mehānismu un datu altruisma uzticamības shēmas savstarpēja atzīšana ļaus vākt un izmantot datus nepieciešamajā mērogā”, 25. lpp.: “datu starpnieku sertifikācijas/marķēšanas sistēma”, 26. lpp.: “Sertifikācijas vai marķēšanas sistēma ļautu jauniem datu starpniekiem palielināt to redzamību kā uzticamiem datu kopīgošanas vai apvienošanas organizatoriem/koordinatoriem.”

⁷⁰ Priekšlikuma 19. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

145. EDAK un EDAU arī atzīmē, ka, ņemot vērā Priekšlikuma III nodaļas noteikumus, ir būtiski arī komentāri, kas izteikti saskaņā ar šā Atzinuma vispārīgajām piezīmēm saistībā ar Priekšlikumā izmantotajām definīcijām un jautājumu par juridisko pamatu persondatu apstrādei saskaņā ar VDAR.
146. Turklāt, īpaši atsaucoties uz mērķi nodrošināt labāku kontroli pār datu subjekta piekļuvi persondatiem un to izmantošanu, jāatgādina, ka nolūka ierobežojumu princips ir sevišķi būtisks attiecībā uz uzņēmumu savstarpējiem datu starpniekiem. Bažas no datu aizsardzības viedokļa var radīt Priekšlikuma 26. apsvērums⁷¹, kas, šķiet, nosaka mērķi persondatu apstrādei ar starpniecību, iesaistoties datu kopīgošanā bez papildu priekšrakstiem⁷².
147. EDAK un EDAU uzskata, ka saskaņā ar šā Kopīgā atzinuma 3.3. sadaļu izteiktās piezīmes par publiskā sektora struktūru turējumā esošu persondatu atkalizmantošanu ir būtiskas arī attiecībā uz datu kopīgošanas pakalpojumiem:

- jebkurai kopīgošanai vai piekļuvei persondatiem jābūt stingri noteiktam tvērumam un mērķim, un tai jānotiek pilnīgā saskaņā ar VDAR, ņemot vērā likumīguma, nolūka ierobežojumu un datu subjektu tiesiskās paļāvības principus;

- jābūt skaidram, ka katrs datu apstrādes ķēdes dalībnieks, ieskaitot datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējus un lietotājus, sniedz datu subjektiem informāciju saskaņā ar VDAR 13. un 14. pantu (bieži vien 14. pants, kuru piemēro gadījumos, kad persondatus nav ieguvis datu subjekts, būs attiecīgais VDAR noteikums šajā kontekstā). Šajā sakarā iesakām piebilst, ka datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējs nodrošina datu subjektam lietotājam draudzīgus rīkus, kas parāda viņam visaptverošu pārskatu par to, kā tiek kopīgoti viņa/viņas persondati, kā arī lietotājam draudzīgu rīku piekrišanas atsaukšanai gadījumā, ja sniegtais pakalpojums ietver rīku datu subjektu piekrišanas saņemšanai attiecībā uz viņu persondatu apstrādi saskaņā ar Priekšlikuma 11. panta 11. punktu;

- novērtējums par ietekmi uz datu aizsardzību (*DPIA*) ir galvenais instruments, lai nodrošinātu, ka tiek pienācīgi ņemtas vērā datu aizsardzības prasības un tiek pienācīgi aizsargātas personu tiesības un intereses, lai veicinātu viņu uzticību atkalizmantošanas mehānismam. Tāpēc EDAK un EDAU ierosina Priekšlikuma tekstā iekļaut noteikumu, **ka datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem (un datu lietotājam) jāveic DPIA, ja datu apstrāde ietilpst VDAR 35. panta darbības jomā**. Priekšlikumā paredzētā datu kopīgošana var ietvert plaša mēroga apstrādi, kas apvieno datus no dažādiem avotiem, potenciāli ietverot īpašas datu kategorijas un/vai mazāk aizsargātu datu subjektu grupu persondatus. Šajā gadījumā datu pārziņiem ir pienākums veikt *DPIA* saskaņā ar VDAR 35. pantu. Turklāt, kad vien iespējams, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējam, kā arī lietotājam(-iem) jāpublisko šādu novērtējumu rezultāti, kas uzskatāms par uzticību un pārredzamību veicinošu pasākumu.

---

⁷¹ Priekšlikuma 26. apsvērums. "Datu kopīgošanas pakalpojumos svarīgs elements, kas datu turētājos un datu lietotājos vieš uzticēšanos un dod tiem vairāk teikšanas, ir datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju neitralitāte datu apmaiņā starp datu turētājiem un datu lietotājiem. Tādēļ ir nepieciešams, lai datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji darījumos **būtu tikai starpnieki** un apmaiņā iegūtos datus neizmantoju **nekādiem citiem mērķiem**. [...]"

⁷² Sk. arī Priekšlikuma 2. panta 4. punktu: "“metadati” ir dati, kas apkopoti par kādu fiziskas vai juridiskas personas darbību, **lai sniegtu datu kopīgošanas pakalpojumu**", 2. panta 7. punkts: "“datu kopīgošana” nozīmē, ka datu turētājs tieši vai ar starpniecību uz brīvprātīgas piekrišanas pamata sniedz datus datu lietotājam **kopīgotu datu kopīgai vai individuālai lietošanai**", 11. panta 1. punkts: "pakalpojumu sniedzējs nedrīkst izmantot datus, par kuriem tas sniedz pakalpojumus **mērķiem, kas nav šo datu nodošana datu lietotāju rīcībā** [...]"

3.4.4 12. un 13. pants. Kompetentās iestādes un atbilstības (10. un 11. pantam) uzraudzība

148. Priekšlikuma 12. panta 3. punkts paredz, ka: *“Norīkotās kompetentās varas iestādes, datu aizsardzības iestādes, valsts konkurences iestādes, par kibernetiskās drošības atbildīgās iestādes un citas attiecīgās nozares iestādes apmainās ar informāciju, kas ir vajadzīga šo iestāžu uzdevumu veikšanai, kuri attiecas uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem.”*
149. Formulējumā ir piešķirta vēl mazāka loma datu aizsardzības iestādēm nekā Priekšlikumā izmantotajā formulējumam attiecībā uz datu altruisma organizācijām⁷³, kas atsaucas uz *“sadarbību ar datu aizsardzības iestādēm”*.
150. Šajā sakarā, kā uzsvērts šā Kopīgā atzinuma 3.7. sadaļā, EDAK un EDAU atgādina, ka daudzi šīs nodaļas, kā arī pārējo Priekšlikuma nodaļu noteikumi attiecas uz persondatu apstrādi un ka datu aizsardzības iestādes ir iestādes, kas “konstitucionāli” ir kompetentas īstenot uzraudzību saistībā ar persondatu aizsardzību saskaņā ar Hartas 8. pantu un LESD 16. pantu.
151. Ņemot vērā Priekšlikuma 13. pantu “Atbilstības uzraudzība”, neatkarīgi no 28. apsvēruma, kurā noteikts, ka Priekšlikumam nebūtu jāskar uzraudzības iestāžu pienākums nodrošināt atbilstību VDAR, EDAK un EDAU uzskata, ka pārvaldība un atbilstības uzraudzība būtu jādefinē precīzāk, lai nodrošinātu piemērotāku datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju (un datu altruisma organizāciju) pārbaudi, arī attiecībā uz atbilstību VDAR, un lai vienlaikus novērstu jebkādu pārklāšanos vai kompetences piešķiršanas konfliktu starp saskaņā ar Priekšlikumu izveidotajām iestādēm (kuras atbilstīgi 12. panta 3. punkta un 20. panta 3. punkta tekstam nav datu aizsardzības iestādes) un datu aizsardzības iestādēm.
152. **Tāpēc EDAK un EDAU uzskata, ka šāda labāka pārvaldības definīcija tiktu nodrošināta, norīkojot datu aizsardzības iestādes kā galvenās kompetentās iestādes, kas uzrauga un pārrauga atbilstību Priekšlikuma III nodaļas noteikumiem.**
153. Datu aizsardzības iestāžu norīkošana par galvenajām kompetentajām iestādēm Priekšlikuma III nodaļas noteikumu ieviešanas uzraudzībai un izpildei arī nodrošinātu konsekventāku regulatīvo pieeju visās dalībvalstīs un tādējādi veicinātu Priekšlikuma konsekvētu piemērošanu. Saskaņā ar VDAR noteikto šo iestāžu kompetenci un uzdevumiem datu aizsardzības iestādēm jau ir īpaša pieredze datu apstrādes atbilstības uzraudzībā, konkrētu datu apstrādes darbību revīzijā un datu kopīgošanā

---

⁷³ 20. panta 3. punkts: “Kompetentās varas iestādes apņemas savus uzdevumus veikt [kā iestāde, kas atbildīga par atzītu **datu altruisma organizāciju** reģistru un par Priekšlikuma IV nodaļas prasību ieviešanas uzraudzību] **sadarbībā ar datu aizsardzības iestādi**, ja šādi uzdevumi ir saistīti ar persondatu apstrādi, un ar tās pašas dalībvalsts attiecīgajām nozares struktūrām. Tādu **jautājumu gadījumā, par kuriem vajadzīgs novērtējums par atbilstību Regulai (ES) 2016/679**, kompetentā varas iestāde vispirms lūdz tās kompetentās uzraudzības iestādes atzinumu vai lēmumu, kas izveidota saskaņā ar minēto regulu, un ievēro minēto atzinumu vai lēmumu.”

Jāatzīmē arī, ka 28. apsvērumā, ņemot vērā datu **kopīgošanas pakalpojumu sniedzējus**, precizēts, ka “[š]ai regulai **nebūtu jāskar** datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju pienākums ievērot Regulu (ES) 2016/679 un **uzraudzības iestāžu pienākums nodrošināt atbilstību minētajai regulai**.” Šāds priekšraksts **nav** iekļauts attiecībā uz datu altruisma organizācijām.

un atbilstīgu pasākumu novērtēšanā, lai nodrošinātu augstu drošības līmeni persondatu glabāšanai un nosūtīšanai, kā arī veicinātu pārziņu un apstrādātāju izpratni par viņu pienākumiem saistībā ar persondatu apstrādi.

154. Datu aizsardzības iestāžu norīkošanu par galveno kompetento iestādi III nodaļas noteikumu ievērošanas uzraudzībai un izpildei atbalsta ar 12. panta 3. punktā paredzēto noteikumu, kas ļauj veikt informācijas apmaiņu starp datu aizsardzības iestādēm, valsts konkurences iestādēm, par kiberdrošību atbildīgām iestādēm un citām attiecīgām nozares iestādēm, lai nodrošinātu šo noteikumu saskaņotu piemērošanu.
155. Turklāt EDAK un EDAU uzskata, ka, uzraugot atbilstību, kompetento iestāžu pilnvaras nevar aprobežoties ar “pilnvarām pieprasīt informāciju”, kā tas šķiet saskaņā ar Priekšlikuma 13. panta 2. punktu. Šis ierobežojums noteikti izriet no priekšlikumā paredzētā “marķēšanas režīma” deklaratīvā rakstura, lai arī tas nav piemērots marķēšanas pārbaudes līmenim, ņemot vērā lielās cerības uz atbilstību datu aizsardzībai, kas izriet no šādas marķēšanas, jo īpaši attiecībā uz datu subjektiem.
156. Visbeidzot, EDAK un EDAU uzsver, ka datu aizsardzības iestādēm būtu jānodrošina atbilstoši resursi, lai tās varētu efektīvi un lietderīgi īstenot nepieciešamo pārraudzību.

3.5 Datu altruisms

3.5.1 Mijiedarbība starp datu altruismu un piekrišanu saskaņā ar VDAR

157. Priekšlikumā minētais jēdziens “datu altruisms” attiecas uz situācijām, kad fiziskas vai juridiskas personas datus brīvprātīgi dara pieejamus atkalizmantošanai bez atlīdzības “*sabiedriskās interesēs, piemēram, zinātniskās pētniecības vai publisko pakalpojumu uzlabošanas nolūkā*”⁷⁴.
158. Var apgalvot, ka Priekšlikums nevis “rada”, bet “formalizē/kodificē” iespēju datu turētājiem (Priekšlikumā definēti, ietverot datu subjektus) brīvprātīgi darīt pieejamus datus, kas jau ir paredzēta VDAR. Datu subjekts jau tagad var piekrist ar viņu saistīto persondatu apstrādei, cita starpā, zinātniskās pētniecības nolūkos.
159. Neskatoties uz priekšlikuma 2. panta 10. punktā sniegto definīciju (“datu altruisms” ir datu subjekta piekrišana ar datu subjektu saistīto persondatu apstrādei vai citu datu turētāju dotas atļaujas, nepieprasot par to atlīdzību, izmantot to nepersondatus vispārējās interesēs, piemēram, zinātniskās pētniecības vai sabiedrisko pakalpojumu uzlabošanas nolūkā), “datu altruisma” jēdziens joprojām nav skaidri un pietiekami definēts. Jo īpaši nav skaidrs, vai Priekšlikumā paredzētā piekrišana atbilst VDAR “piekrišanas” jēdzienam, tostarp šādas piekrišanas likumīguma nosacījumiem. Turklāt nav skaidrs, kāda ir “datu altruisma” pievienotā vērtība, ņemot vērā jau spēkā esošo piekrišanas tiesisko regulējumu saskaņā ar VDAR, kas paredz konkrētus nosacījumus piekrišanas spēkā esamībai.
160. Ja persondatus apstrādā datu altruisma organizācijas, VDAR un Priekšlikums tiek piemēroti vienlaikus. EDAK un EDAU atbalsta mērķi atvieglot persondatu apstrādi skaidri definētiem sabiedriskas nozīmes mērķiem, tomēr šāds mērķis jāsasniedz, pilnībā ievērojot piemērojamos datu aizsardzības noteikumus

---

⁷⁴ Priekšlikuma 2. panta 10. punkts.

un principus. Jo īpaši EDAK un EDAU uzsver, ka viens no VDAR galvenajiem mērķiem ir nodrošināt, lai datu subjekts saglabātu kontroli pār saviem persondatiem. Šajā kontekstā EDAK un EDAU atzīmē, ka jāizpilda **visas ar piekrišanu saistītās prasības saskaņā ar VDAR.**

161. EDAK un EDAU atkārtoti uzsver, ka **attiecīgais indivīds nekādā gadījumā nevar “atteikties” no pamattiesībām uz persondatu aizsardzību** neatkarīgi no tā, vai tiek veikta “altruisma darbība” saistībā ar persondatiem. Datu pārzinim (datu altruisma organizācijai) ir pilnībā saistoši persondatu noteikumi un principi, pat ja datu subjekts ir devis piekrišanu datu altruisma organizācijai ar viņu saistītu persondatu apstrādei vienā vai vairākos noteiktos nolūkos.
162. **Nemot vērā iepriekš minēto, Priekšlikuma pamatdaļā būtu jānorāda, ka tas attiecas uz piekrišanu, kā paredz VDAR 4. panta 11. punkts, un ka saskaņā ar 7. panta 3. punktu datu altruisma organizācijai jāpadara piekrišanas atsaukšana tikpat vienkārša kā tās sniegšana⁷⁵.**
163. EDAK un EDAU uzsver arī faktu, ka dati, kurus apstrādā datu altruisma organizācijas, var ietvert īpašas personas datu kategorijas, piem., ar veselību saistītus datus.
164. EDAK un EDAU arī uzsver, ka saskaņā ar datu minimizēšanas principu, ja tas ir iespējams un atbilst mērķim, dati būtu jāapstrādā anonīmi.
165. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē to, ka Priekšlikuma 22. panta 3. punktā ir precizēts, ka gadījumos, kad persondati tiek sniegti datu altruisma organizācijai, piekrišanas veidlapa nodrošina, ka indivīdi var sniegt un atsaukt piekrišanu konkrētai datu apstrādes darbībai, saskaņā ar VDAR.
166. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzskata, ka noteikumiem par piekrišanas atsaukšanu, arī par tās sekām, vajadzētu būt skaidriem. Būtu jo īpaši jāprecizē, kā datu altruisma organizācija un datu lietotāji izpilda pieprasījumus par atsaukšanu, cita starpā dzēšot persondatus saskaņā ar VDAR 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu. EDAK un EDAU atgādina, ka, pieņemot lēmumus par “datu altruismu”, datu altruisma organizācijām var būt jāveic novērtējumi par ietekmi uz datu aizsardzību saskaņā ar VDAR 35. pantu.
167. Zinātniskā pētniecība bieži ietver īpašu kategoriju personas datu apstrādi un kopīgošanu plašā mērogā, un tādējādi dažos gadījumos datus var uzskatīt par augsta riska datu apstrādi saskaņā ar VDAR. Turklāt novērtējumi par ietekmi uz datu aizsardzību šajā kontekstā būtu jāveic, iesaistot datu aizsardzības speciālistu (DAS) un ētiskās pārskatīšanas komisiju, un, ja iespējams, labas prakses nolūkā šie novērtējumi vai to kopsavilkums būtu jāpublisko.
168. Saskaņā ar VDAR piekrišana būtu jāsniedz ar skaidri apstiprinošu darbību, kas nozīmē brīvi sniegtu, konkrētu, apzinātu un viennozīmīgu norādi par datu subjekta piekrišanu ar viņu saistīto personas datu apstrādei, piemēram, ar rakstisku, tostarp elektronisku, vai mutisku paziņojumu.

---

⁷⁵ Sk. EDAK Pamatnostādņu 5/2020 par piekrišanu 121. un 122. punktu:

“121. Regulas 6. pantā ir noteikti persondatu likumīgas apstrādes nosacījumi un aprakstīti seši likumīgie pamati, uz kuriem pārzinis var atsaukties. Pirms apstrādes darbības uzsākšanas un saistībā ar konkrētu nolūku ir jāpiemēro viens no šiem sešiem pamatiem.

122. Šeit ir svarīgi norādīt, ka gadījumā, kad **pārzinis izvēlas atsaukties uz piekrišanu kādai apstrādes daļai, tam jābūt gatavam ievērot šo izvēli un pārtraukt šo apstrādes daļu, ja persona ir atsaukusi piekrišanu.** Nosūtīt ziņojumu, ka dati tiks apstrādāti uz piekrišanas pamata, lai gan faktiski tiek izmantots kāds cits likumīgais pamats, būtu pašos pamatos negodīgi attiecībā pret indivīdiem.”

169. VDAR 33. apsvērumā ir uzsvērts, ka bieži vien datu vākšanas laikā, kad dati tiek vākti zinātniskās pētniecības nolūkos, nav iespējams pilnībā identificēt persondatu apstrādes nolūku. Tāpēc būtu jāļauj datu subjektiem dot savu piekrišanu attiecībā uz dažām zinātniskās pētniecības jomām, ja tiek ievēroti atzīti zinātniskās pētniecības ētiskie standarti⁷⁶. Tas ir atspoguļots arī Priekšlikuma 38. apsvērumā.
170. Tomēr EDAK un EDAU uzsver, ka šāda veida piekrišanas piešķiršana sabiedriskas nozīmes mērķiem kā tādiem⁷⁷ (nav stingri definēti un attiecas uz, iespējams, atšķirīgu un daudz plašāku darbības jomu nekā zinātniskā pētniecība), nav atļauta saskaņā ar VDAR.
171. Priekšlikums 35. apsvērumā atsaucas uz “sabiedriskām interesēm”, sniedzot (nevis definīciju, bet) nepilnīgu piemēru sarakstu, kas ietver lietišķos un privāti finansētos pētījumus un tehnoloģiju izstrādi, kā arī datu analīzi⁷⁸.
172. **Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU uzskata, ka Komisijai būtu labāk jādefinē šāda “datu altruisma” sabiedrisko interešu nolūki. EDAK un EDAU uzskata, ka šis definīcijas trūkums var radīt juridisko nenoteiktību, kā arī pazemināt persondatu aizsardzības līmeni ES. Piemēram, prasība datu altruisma organizācijai informēt datu turētāju (ieskaitot datu subjektu) “[par] sabiedriskām interesēm, kurām [tā] ļauj datu lietotājiem veikt datu apstrādi” atbilst principam, saskaņā ar kuru datus vāc konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā (nolūka ierobežojumu princips, saskaņā ar VDAR 5. panta b) punktu). Tādējādi Priekšlikumā būtu jāiekļauj izsmeļošs skaidri definētu nolūku saraksts. Vienlaikus EDAK un**

---

⁷⁶ Sk. nesen pieņemtās EDAK Pamatnostādnes par piekrišanu, Pamatnostādnes 5/2020, jo īpaši par piekrišanu zinātniskās pētniecības nolūkos, 30.–32. lpp.

⁷⁷ Sk. EDAK, Pamatnostādnes 03/2020 par veselības datu apstrādi zinātniskās pētniecības nolūkos saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu, 42.–45. punktu:

“42. Saskaņā ar VDAR 5. panta 1. punkta b) apakšpunktu dati parasti “tiek vākti konkrētos, skaidros un leģitīmos nolūkos, un to turpmāku apstrādi neveic ar minētajiem nolūkiem nesavietojamā veidā.”

43. Tomēr VDAR 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā ietvertais “savietojamības pieņēmums” paredz, ka “turpmāka apstrāde [...] zinātniskās [...] pētniecības nolūkos [...] saskaņā ar 89. panta 1. punktu nav uzskatāma par nesavietojamu ar sākotnējiem nolūkiem.” Šis temats, ņemot vērā tā visaptverošo un sarežģīto raksturu, tiks sīkāk iztīrīts plānotajās EDAK pamatnostādnēs par veselības datu apstrādi zinātniskās pētniecības nolūkos.

44. VDAR 89.panta 1.punktā noteikts, ka uz datu apstrādi pētniecības nolūkos “attiecas atbilstošas garantijas” un ka ar šīm “garantijām nodrošina, ka pastāv tehniski un organizatoriski pasākumi, jo īpaši, lai nodrošinātu datu minimizēšanas principa ievērošanu. Minētie pasākumi var ietvert pseidonimizēšanu ar noteikumu, ka minētos nolūkus var sasniegt minētajā veidā.”

45. VDAR 89. panta 1. punkta prasības uzsver, cik svarīgs ir datu minimizēšanas princips un integritātes un konfidencialitātes princips, kā arī integrētas datu aizsardzības un datu aizsardzības pēc noklusējuma princips (sk. turpmāk). Tādēļ, ņemot vērā veselības datu sensitīvo raksturu un riskus, kas saistīti ar veselības datu atkārtotu izmantošanu zinātniskās pētniecības nolūkos, jāveic stingri pasākumi, lai nodrošinātu pienācīgu drošības līmeni, kā noteikts VDAR 32. panta 1. punktā.”

Sk. arī EDAK dokumentu, atbildot uz Eiropas Komisijas pieprasījumu sniegt skaidrojumus par VDAR konsekventu piemērošanu, koncentrējoties uz veselības pētniecību, kas pieņemts 2021. gada 2. februārī.

⁷⁸ 35. apsvēruma: “Tādas intereses būtu veselības aprūpe, klimata pārmaiņu apkarošana, mobilitātes uzlabošana, oficiālās statistikas izveides atvieglošana un publisko pakalpojumu sniegšanas uzlabošana. Par sabiedriskajām interesēm atbilstošu būtu jāuzskata arī zinātnisko pētījumu atbalstīšana, ieskaitot, piemēram, tehnoloģiju izstrādi un demonstrējumus, fundamentālos pētījumus, lietišķos pētījumus un privāti finansētos pētījumus. Regulas mērķis ir veicināt tādu datu sakopojumu rašanos, kas darīti pieejami uz datu altruisma pamata, kuri ir pietiekami lieli, lai būtu iespējama datu analīze un mašīnu mācīšanās, arī pāri robežām Savienībā.”

EDAU norāda uz precizējumu Priekšlikuma 38. apsvērumā⁷⁹. Šis precizējums jāiekļauj Priekšlikuma pamatdaļā, nevis tikai apsvērumā, un Priekšlikumā papildus jānorāda skaidra atšķirība starp:

- piekrišanu zinātniskās pētniecības jomām;
- turpmāku apstrādi zinātniskos, vēsturiskos vai statistikas nolūkos;
- un apstrādi sabiedrisko interešu nolūkos (jādefinē Priekšlikumā).

173. Turklāt EDAK un EDAU atzīmē, ka jāprecizē termins “datu repozitoriji” 36. apsvērumā⁸⁰, kas minēts tikai šajā apsvērumā, nevis Priekšlikuma pamatdaļā, un ir saistīts gan ar persondatu, gan ar nepersondatu apstrādi.

3.5.2 16.–17. pants. Reģistrācijas režīms, vispārīgās prasības, lai būtu tiesības reģistrēties, reģistrācijas procesa saturs, rezultāts (un laiks)

174. Priekšlikuma IV nodaļā noteikta iespēja organizācijām, kas nodarbojas ar datu altruismu, reģistrēties kā “Savienībā atzītām datu altruisma organizācijām”⁸¹, lai palielinātu uzticēšanos to darbībām. Šajā sakarā EDAK un EDAU uzsver, ka Priekšlikumā nav skaidrots, vai reģistrācija ir vai nav obligāta, vai arī, vai IV nodaļas noteikumi attiecas arī uz gadījumiem, kad organizācijas, kas nodarbojas ar datu altruismu, netiek reģistrētas.
175. Vispārīgās reģistrācijas prasības ir uzskaitītas 16. pantā, un pārējās reģistrācijas prasības ir izklāstītas 17. pantā un, precīzāk, 17. panta 4. punkta a)–i) apakšpunktā. Datu altruisma organizācijas “pārbaude” aprobežojas ar to, ka kompetentā iestāde pārbauda atbilstību 16. pantā un 17. panta 4. punktā noteiktajām prasībām, un tā notiek divpadsmit nedēļu laikā no pieteikuma iesniegšanas dienas. Tomēr Priekšlikumā nav noteikts, kāda veida pārbaudi tiek uzticēts veikt kompetentajai iestādei.
176. Šajā sakarā EDAK un EDAU atzīmē, ka režīms, kas nodrošinātu stingrākas garantijas persondatu apstrādes gadījumā, būtu piemērotāks, lai nodrošinātu atbilstošaspārbaudes un galu galā palielinātu

---

⁷⁹ 38. apsvēruma: “Savienībā atzītām altruisma organizācijām jābūt iespējai vākt attiecīgus datus tieši no fiziskām un juridiskām personām un apstrādāt citu savāktos datus.

Parastā gadījumā datu altruisms balstītos uz datu subjektu piekrišanu 6. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 9. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē un saskaņā ar likumīgas piekrišanas prasībām, kas noteiktas Regulas (ES) 2016/679 7. pantā.

Saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 zinātniskās pētniecības mērķus var atbalstīt ar piekrišanu noteiktās zinātniskās pētniecības jomās, ja tās atbilst atzītiem zinātniskās pētniecības ētikas standartiem, vai tikai atsevišķām pētniecības jomām vai pētniecības projektu daļām.

Regulas (ES) 2016/679 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka tālāka apstrāde zinātniskas vai vēsturiskas pētniecības vai statistikas nolūkos saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 89. panta 1. punktu nav uzskatāma par nesaderīgu ar sākotnējiem nolūkiem.”

⁸⁰ 36. apsvēruma: “Juridiskām personām, kurām ir mērķis atbalstīt sabiedriskās intereses, attiecīgos datus plašos mērogos darot pieejamus uz datu altruisma pamata, un kuras atbilst zināmām prasībām, jābūt iespējai reģistrēties kā “Savienībā atzītām datu altruisma organizācijām”. Iznākumā varētu izveidoties datu repozitoriji.[...]”

⁸¹ Priekšlikuma 36. apsvēruma.

uzticēšanos, nekā “atvieglināts” reģistrācijas režīms (gandrīz tikai “deklaratīvs” režīms), kas noteikts Priekšlikumā un ir līdzīgs tam, kāds paredzēts datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem.

177. EDAK un EDAU uzsver, ka problēmas rada fakts, ka no juridiskā, tehniskā un organizatoriskā viedokļa gandrīz nav nekādas prasības kļūt par “Savienībā atzītu datu altruisma organizāciju” (vai “datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju”). Piemēram, organizācija, kurai saskaņā ar Priekšlikuma 15. panta 3. punktu ir tiesības rakstiskā un mutiskā saziņā sevi dēvēt par “Savienībā atzītu datu altruisma organizāciju” (“marķēšanas efekts”), visticamāk vāks persondatus, izmantojot pilsoņu palāvību, jo īpaši uz pilnīgu datu aizsardzības noteikumu ievērošanu šajā organizācijā.
178. EDAK un EDAU uzsver, ka datu altruisma organizācijām jābūt uzticamām vienībām. Attiecībā uz vispārīgajām reģistrācijas prasībām (kas norādītas Priekšlikuma 16. pantā) EDAK un EDAU arī uzskata, ka jāprecizē 16. panta b) punktā paredzētā datu altruisma organizācijas neatkarība no vienībām, kas darbojas, lai gūtu peļņu (piemēram, juridiskā, organizatoriskā, ekonomiskā neatkarība)⁸².
179. **Jo īpaši EDAK un EDAU iesaka 16. pantā iekļaut tiešu atsauci uz datu aizsardzības prasībām, jo īpaši uz tehniskajām un organizatoriskajām prasībām, kas ļauj piemērot datu aizsardzības standartus un izmantot datu subjektu tiesības.**
180. **Nemot vērā iepriekš minētos elementus un iespējamo ietekmi uz datu subjektiem persondatu apstrādē, ko var veikt datu altruisma organizācija, EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikumā paredzētais reģistrācijas režīms neparedz pietiekami stingru pārbaudes procedūru, kas būtu piemērojama šādai organizācijai. EDAK un EDAU iesaka izpētīt alternatīvas procedūras, kuru ietvaros jo īpaši būtu jāņem vērā sistemātiskāka pārskatatbildības un atbilstības rīku izmantošana persondatu apstrādei saskaņā ar VDAR, jo īpaši rīcības kodeksa vai sertifikācijas mehānisma ievērošana.**

3.5.3 18.–19. pants. Pārredzamības prasības un “īpašas prasības par datu subjektu un juridisko personu tiesību un interešu aizsardzību attiecībā uz to datiem”

181. EDAK un EDAU atzīmē, ka reģistrācijas režīmam noteiktajām prasībām būtu jāpastiprina, bet **ne jāaizstāj datu altruisma organizāciju kā pārzīņu vai apstrādātāju pienākumi saskaņā ar VDAR.**
182. EDAK un EDAU norāda, ka priekšlikuma 36. apsvērums šajā sakarā ir neskaidrs, jo šķiet, ka tas nozīmē, ka piekrišanas atsaukšanas līdzekļus nodrošina datu altruisma organizācija, kas darbojas kā apstrādātāja⁸³. Tomēr nepieciešams padziļinātāk izvērtēt datu altruisma organizācijas kvalificēšanu

---

⁸² “Lai kvalificētos reģistrācijai, datu altruisma organizācija: [...] b) darbojas pēc bezpeļņas principa un ir **neatkarīga no citām personām, kas darbojas, lai gūtu peļņu;**” (pievienots izcēlums).

⁸³ 36. apsvērums nosaka šādi (pievienots izcēlums): “Starp citiem **aizsardzības pasākumiem** būtu jābūt iespējai **apstrādāt attiecīgos datus drošā apstrādes vidē**, ko pārvalda reģistrētais subjekts, **uzraudzības mehānismiem**, piemēram, ētikas padomēm vai komisijām, kas nodrošina, ka datu pārzinim ir augsti zinātniskās ētikas standarti, **efektīvi tehniskie līdzekļi piekrišanas atsaukšanai vai grozīšanai** jebkurā brīdī, **balstoties uz Regulas (ES) 2016/679 noteiktajiem datu apstrādātāju pienākumiem informēt, kā arī līdzekļiem datu subjektu pastāvīgai informēšanai** par to datu izmantošanu, kurus viņi ir darījuši pieejamus.” (pievienots izcēlums)

par apstrādātāju, nevis par pārzini, jo Priekšlikuma kontekstā tas, šķiet, nav vienīgais iespējamais scenārijs.

183. Būtu arī skaidri jādefinē reģistrācijas (kā datu altruisma organizācijai) veicinošais efekts, jo īpaši ņemot vērā persondatu apstrādes juridiskā pamata aspektu saskaņā ar VDAR⁸⁴. Šajā sakarā EDAK un EDAU atkārtoti uzsver, ka **reģistrācijas režīms nevar aizstāt nepieciešamību pēc atbilstīga juridiskā pamata persondatu apstrādei saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu**, lai nodrošinātu datu apstrādes likumīgumu. Citiem vārdiem sakot, saskaņā ar VDAR persondatu apstrāde ir likumīga tikai tad un tādā apmērā, ciktāl tiek piemērots vismaz viens no VDAR 6. panta 1. punktā paredzētajiem juridiskajiem pamatiem.
184. Ņemot vērā priekšlikuma 18. pantu, EDAK un EDAU šaubās par to, kā tiek saglabāta datu altruisma organizācijas neatkarība gadījumos, kad tās finansējums ir balstīts uz *“maks[ām], ko veikušas fiziskās vai juridiskās personas, kas apstrādā datus”*⁸⁵ (t. i., datus, kurus šīm fiziskām vai juridiskām personām sniedz datu altruisma organizācija). Turklāt EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikumā būtu labāk jāskaidro, kādās situācijās datu altruisma organizācija var iekasēt maksu no fiziskām vai juridiskām personām par datu apstrādi, ko datu subjekti *“piešķir”* *“datu altruismam”*.
185. Arī šajā gadījumā, kā tika atzīmēts attiecībā uz publiskā sektora struktūru turējumā esošo datu atkalizmantošanu, pastāv jautājums par stimuliem pārzinim, lai rosinātu apstrādāt vairāk persondatu, šajā gadījumā īstenot vairāk *“datu altruisma”* darbību. Datu altruisma organizāciju kvalificēšana par bezpeļņas rakstura reģistrētām vienībām (36. apsvērums), ko EDAK un EDAU vērtē atzinīgi, tikai daļēji mazina iepriekš minēto problēmu.
186. Turklāt 36. apsvērums formulējums, kas atsaucas uz prasībām datu altruisma organizācijām, rada bažas, jo tajā minēta *“brīvprātīga atbilstība”* arī attiecībā uz jautājumiem, kas saistīti ar (obligātu) VDAR ievērošanu⁸⁶.

---

⁸⁴ Šajā sakarā Priekšlikuma 38. apsvērums nosaka šādi (pievienots izcēlums): *“Savienībā atzītām altruisma organizācijām jābūt iespējai vākt attiecīgus datus tieši no fiziskām un juridiskām personām un apstrādāt citu savāktos datus. Parastā gadījumā datu altruisms balstītos uz datu subjektu piekrišanu 6. panta 1. punkta a) apakšpunkta un 9. panta 2. punkta a) apakšpunkta nozīmē un saskaņā ar likumīgas piekrišanas prasībām, kas noteiktas Regulas (ES) 2016/679 7. pantā. Saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679 zinātniskās pētniecības mērķus var atbalstīt ar piekrišanu noteiktās zinātniskās pētniecības jomās, ja tās atbilst atzītiem zinātniskās pētniecības ētikas standartiem, vai tikai atsevišķām pētniecības jomām vai pētniecības projektu daļām. Regulas (ES) 2016/679 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka tālāka apstrāde zinātniskas vai vēsturiskas pētniecības vai statistikas nolūkos saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 89. panta 1. punktu nav uzskatāma par nesaderīgu ar sākotnējiem nolūkiem.”*

⁸⁵ Sk. arī Priekšlikuma 18. panta 1. punkta d) apakšpunktu.

⁸⁶ 36. apsvērums (pievienots izcēlums): *“[...] Reģistrēto subjektu brīvprātīgai prasību kopuma izpildei būtu jārada ticība, ka dati, kas darīti pieejami altruistiskos nolūkos, kalpo sabiedriskām interesēm. Ticībai būtu jāveidojas galvenokārt no iedibinājuma vietas Savienībā, kā arī no prasības, ka reģistrētie subjekti darbojas bez peļņas, no pārredzamības prasībām un no īpašiem aizsardzības pasākumiem, kas ieviesti, lai aizsargātu datu subjektu un uzņēmumu tiesības un intereses. “Starp citiem aizsardzības pasākumiem būtu jābūt iespējai apstrādāt attiecīgus datus drošā apstrādes vidē, ko pārvalda reģistrētais subjekts, uzraudzības mehānismiem, piemēram, ētikas padomēm vai komisijām, kas nodrošina, ka datu pārzinim ir augsti zinātniskās ētikas standarti, efektīvi tehniskie līdzekļi piekrišanas atsaukšanai vai grozīšanai jebkurā brīdī, balstoties uz Regulas (ES) 2016/679 noteiktajiem datu apstrādātāju pienākumiem informēt, kā arī līdzekļiem datu subjektu pastāvīgai informēšanai par to datu izmantošanu, kurus viņi ir darījuši pieejamus.”*

187. Apsvēruma arī ir pretrunā (ja vien netiek uzsvērts 36. apsvērumā minēto prasību fakultatīvais raksturs) ar Priekšlikuma pamatdaļas 17. panta 3. punktu, kas attiecas uz datu altruisma organizācijām, kas nav reģistrētas Savienībā.
188. **Attiecībā uz Priekšlikuma 19. pantu EDAK un EDAU uzskata, ka būtu jāpievieno skaidra atsauce uz VDAR 13. un 14. pantu, lai nodrošinātu konsekveni starp šo Priekšlikuma pantu un pienākumiem attiecībā uz VDAR paredzēto pārredzamības principu, un ka datu altruisma organizācijai un datu lietotājiem jāsniedz datu subjektam nepieciešamā informācija par viņa persondatu apstrādi.**
189. Turklāt EDAK un EDAU uzskata, ka 19. panta 1. punkta a) apakšpunkta⁸⁷ pašreizējais formulējums šķiet neskaidrs un grūti savienojams ar VDAR noteikumiem.
190. **Attiecībā uz šo Priekšlikuma nodaļu būtu īpaši svarīgi arī likt skaidru uzsvāru uz anonimizētu datu sniegšanu, kad tas ir iespējams un atbilst datu apstrādes nolūkam, saskaņā ar datu minimizēšanas principu, lai aizsargātu attiecīgās personas pret nepamatotiem apdraudējumiem viņu pamattiesībām un brīvībām, it sevišķi īpašu datu kategoriju apstrādes gadījumā.**

3.5.4 20. un 21. pants. Kompetentas reģistrācijas un atbilstības uzraudzības iestādes

191. **Attiecībā uz Priekšlikuma 20. panta 3. punktu EDAK un EDAU uzskata, ka jāpastiprina pārvaldība un atbilstības uzraudzība, lai nodrošinātu datu altruisma organizāciju piemērotāku pārbaudi, cita starpā attiecībā uz atbilstību VDAR, un to, ka Priekšlikuma noteikumu uzraudzība ir skaidri definēta tādā veidā, kas paredz, ka gadījumos, kad runa ir par persondatiem, datu aizsardzības prasības tiek pilnībā ievērotas un to izpildes uzraudzība paliek saskaņā ar VDAR izveidoto datu aizsardzības iestāžu kompetencē.**
192. **Datu aizsardzības iestāžu norīkošana par galvenajām kompetentajām iestādēm Priekšlikuma IV nodaļas noteikumu ievērošanas uzraudzībai un izpildei arī nodrošinātu konsekventāku regulatīvo pieeju visās dalībvalstīs un tādējādi veicinātu Priekšlikuma konsekventu piemērošanu. Saskaņā ar VDAR noteikto šo iestāžu kompetenci un uzdevumiem datu aizsardzības iestādēm jau ir īpaša pieredze datu apstrādes atbilstības uzraudzībā, konkrētu datu apstrādes darbību revīzijā un datu kopīgošanā un atbilstīgu pasākumu novērtēšanā, lai nodrošinātu augstu drošības līmeni persondatu glabāšanai un nosūtīšanai, kā arī veicinātu pārziņu un apstrādātāju izpratni par viņu pienākumiem saistībā ar persondatu apstrādi.**
193. Turklāt EDAK un EDAU uzskata, ka, uzraugot atbilstību, kompetento iestāžu pilnvaras nevar aprobežoties ar “pilnvarām pieprasīt informāciju”, kā tas šķiet pēc priekšlikuma 21. panta 2. punkta. Šis ierobežojums noteikti izriet no priekšlikumā paredzētā “marķēšanas režīma” deklaratīvā rakstura, lai arī tas nav piemērots marķēšanas pārbaudes līmenim, ņemot vērā lielās cerības uz atbilstību datu aizsardzībai, kas izriet no šādas marķēšanas, jo īpaši attiecībā uz datu subjektiem.
194. EDAK un EDAU uzsver, ka datu aizsardzības iestādēm būtu jānodrošina atbilstoši resursi, lai tās varētu efektīvi un lietderīgi īstenot nepieciešamo pārraudzību. Turklāt EDPB un EDAU šajā sakarā atzīmē, ka 28. apsvērumā, kas attiecas uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem, norādīts ka “[š]ai regulai

---

⁸⁷ 19. panta 1. punkta a) apakšpunkts nosaka šādi (pievienots tekstraksts): “Ikvienš subjekts, kas iekļauts atzīto datu altruisma organizāciju reģistrā, datu turētājus informē par: a) **sabiedriskām interesēm, kurām tas ļauj datu lietotājiem veikt datu apstrādi** viegli sprotamā veidā.”

nebūtu jāskar datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju pienākums ievērot Regulu (ES) 2016/679 un uzraudzības iestāžu pienākums nodrošināt atbilstību minētajai regulai.” Šāds priekšraksts būtu jāiekļauj arī attiecībā uz datu altruisma organizācijām.

3.5.5 22. pants. Eiropas piekrišanas veidlapa par datu altruismu

195. Priekšlikuma 22. pants pilnvaro Komisiju ar īstenošanas aktu pieņemt “Eiropas piekrišanas veidlapu par datu altruismu”⁸⁸. Šajā sakarā 22. pantā, kā norādīts 41. apsvērumā, paredzēts, ka piekrišanas veidlapu izveido ar īstenošanas aktu, ko izdod Komisija, kurai palīdz Eiropas Datu inovācijas kolēģija, apspriežoties ar EDAK.
196. **Šajā sakarā EDAK un EDAU uzskata, ka Priekšlikumā būtu jānosaka saistošāks, labāk strukturēts un institucionalizētāks mehānisms nekā tikai konsultēšanās ar EDAK.**

3.6 Starptautiska datu pārsūtīšana: 5. panta 9.–13. punkts, 17., 19. apsvērumi, 30. pants

197. Pat ja Priekšlikuma noteikumi, kas attiecas uz datu pārsūtīšanu uz trešām valstīm, šķiet, *a priori* aprobežojas tikai ar nepersondatiem, to piemērošanas laikā, iespējams, radīsies jautājumi par tiesisko un politikas atbilstību ES datu aizsardzības tiesiskajam regulējumam, jo īpaši, ja datu kopas persondati un nepersondati ir nesaraucjami saistīti.
198. Lai gan šķiet, ka persondatu izslēgšana ir Komisijas nolūks, Priekšlikumā ne vienmēr ir skaidri atspoguļota pārsūtīšanas noteikumu darbības jomas aprobežošanās ar nepersondatiem. Jo īpaši 5. panta 9. un 10. punktu, kas attiecas uz publiskā sektora struktūru turējumā esošo datu pārsūtīšanu, varētu attiecināt uz persondatiem, ja šie persondati vienlaikus ir arī konfidenciāli vai ar intelektuālā īpašuma tiesībām aizsargāti dati⁸⁹.
199. **Vienlaikus Priekšlikumā ir iekļauts noteikums (5. panta 11. punkts), ko zināmā mērā varētu uzskatīt par “aizsargājošāku” nepersondatiem, nevis persondatiem, jo saskaņā ar Priekšlikumu Komisija galā ar deleģētu aktu⁹⁰ varētu pieņemt īpašus nosacījumus persondatu pārsūtīšanai uz noteiktām trešām valstīm, nosakot pat aizliegumu⁹¹.**

---

⁸⁸ 22. panta 1. punkts: “Lai atvieglotu uz datu altruisma pamata veikto datu vākšanu, Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem tiek izveidota Eiropas piekrišanas veidlapa par datu altruismu. Ar veidlapu jābūt iespējams iegūt piekrišanu visās dalībvalstīs vienotā formātā. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar konsultēšanās procedūru, kas minēta 29. panta 2. punktā.”

⁸⁹ Sk. arī Priekšlikuma 5. panta 10. punktu: “Publiskā sektora struktūras konfidenciālus datus vai datus, uz kuriem attiecas intelektuālā īpašuma tiesības, nosūta atkalizmantotājam, kurš šos datus paredzējis nodot uz trešo valsti, kas nav atbilstoši 9. punktam izziņota valsts, tikai tad, ja atkalizmantotājs apņemas: a) ievērot saskaņā ar 7. un 8. punktu noteiktos pienākumus pat pēc tam, kad dati ir nodoti uz trešai valstij, un b) atzīt publiskā sektora struktūras dalībvalsts tiesu jurisdikciju attiecībā uz strīdiem, kas saistīti ar a) apakšpunktā minētā pienākuma izpildi.”

⁹⁰ Sk. Priekšlikuma 19. apsvērumu.

⁹¹ Sk. Priekšlikuma 19. apsvērumu.

200. Iespēja, ka Komisija ar īstenošanas aktu⁹² var pieņemt "lēmumus par atbilstību", kas attiecas uz nepersondatu pārsūtīšanu uz konkrētu trešo valsti, arī varētu radīt jautājumus par mijiedarbību un konsekvenci ar pārsūtīšanas rīkiem, ko paredz VDAR persondatu pārsūtīšanai uz to pašu trešo valsti.
201. Jebkurā gadījumā, lai nodrošinātu atbilstību datu aizsardzības tiesiskajam regulējumam, šajā sakarā ir svarīgi atgādināt, ka jauktu datu kopu gadījumā piemēro VDAR un jo īpaši tās V nodaļu.
202. EDAK un EDAU atzīmē, ka Priekšlikuma 30. pants⁹³ attiecas tikai uz nepersondatiem, un šķiet, ka tā 2. punkts spoguļo VDAR 48. panta noteikumus (ar atšķirību, ka ar 30. panta 2. punktu ir ieviests laika ierobežojums attiecībā uz konkrētajiem starptautiskajiem nolīgumiem).
203. Saskaņā ar priekšlikuma 30. panta 3. punktu vienības (publiskā sektora iestāde, vienība, kurai piešķirtas datu atkalizmantošanas tiesības, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējs, datu altruisma organizācija), kas saņem lēmumu pārsūtīt nepersondatus vai piešķirt piekļuvi nepersondatiem, kurus Savienībā glabā trešās valsts tiesa vai administratīva iestāde, pamatojoties uz Priekšlikumu, lūdz kompetento iestāžu vai struktūru atzinumu, lai noteiktu, vai ir ievēroti piemērojami pārsūtīšanas nosacījumi (30. panta 3. punkta pēdējais teikums).
204. Apspriešanās ar kompetento iestādi ir nepieciešama, ja trešās valsts tiesas vai administratīvās iestādes lēmums "radītu risku, ka adresāts pārkāpj Savienības vai attiecīgās dalībvalsts tiesību aktus" (30. panta 3. punkts).⁹⁴
205. Šķiet, ka šis noteikums, salīdzinot ar VDAR 48. pantu, ir solis tālāk, pieprasot īpašos gadījumos konsultēties ar kompetento iestādi. Tādēļ šajā ziņā to zināmā mērā varētu uzskatīt par "aizsargājošāku" nepersondatiem nekā persondatiem, jo VDAR neparedz šādu paziņošanas procedūru.

---

⁹² Sk. arī Priekšlikuma 5. panta 9.–11. punktu.

⁹³ 30. pants "Starptautiskā piekļuve" VIII nodaļā "Nobeiguma noteikumi".

⁹⁴ Iepriekšminētie 30. panta 3. punkta nosacījumi šķiet pietiekami, lai aizstātu **2. punkta nosacījumus un tādējādi arī šajā punktā minētos starptautiskos noteikumus**. 30. panta 4. punkts nosaka šādi: "Ja 2. un 3. punkta nosacījumi ir izpildīti, **publiskā sektora struktūra, fiziskā vai juridiskā persona, kurai saskaņā ar 2. nodaļu piešķirtas datu atkalizmantošanas tiesības, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējs vai subjekts, kas iekļauts atzīto datu altruisma organizāciju reģistrā, atbildot uz pieprasījumu, attiecīgā gadījumā sniedz pieļaujamo datu minimumu**, pamatojoties uz pamatotu pieprasījuma interpretāciju." (pievienots izcēlums)

Šie Priekšlikuma noteikumi varētu būt **nesaderīgi ar citiem Savienības vai dalībvalstu tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās vai civilīetās**. Šis novērojums saskaņā ar datu aizsardzības tiesību aktiem ir nozīmīgs tāpēc, ka **nepareizas nepersondatu jēdziena interpretācijas gadījumā pastāv augsts risks, ka publiskā sektora iestādes, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēji, datu altruisma organizācijas, datu atkalizmantotāji un datu lietotāji pārsūtīs persondatus uz trešo valsti ar (ievērojami) zemāku attiecīgo personu aizsardzības standartu**.

3.7 Horizontālie noteikumi par institucionālajiem apstākļiem, sūdzības, Eiropas Datu inovācijas kolēģijas (EDIB) ekspertu grupa, deleģētie akti, sodi, novērtēšana un pārskatīšana, grozījumi Vienotās digitālās vārtejas regulā, pārejas pasākumi un stāšanās spēkā

3.7.1 23. pants. Ar kompetentajām varas iestādēm saistītās prasības

206. Priekšlikuma V nodaļā izklāstītas prasības to kompetento iestāžu darbībai, kuras norīkotas, lai uzraudzītu un īstenotu paziņošanas sistēmu, kas paredzēta datu kopīgošanas pakalpojuma sniedzējiem un subjektiem, kas nodarbojas ar datu altruismu. No priekšlikuma III un IV nodaļas izriet, ka šādas kompetentās iestādes atšķiras no datu aizsardzības iestādēm. Priekšlikuma 23. pantā noteiktās prasības liecina par šo iestāžu "tehnisko" raksturu — tās ir "*juridiski un funkcionāli neatkarīgas no datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem vai subjektiem, kuri iekļauti atzītu datu altruisma organizāciju reģistrā*".
207. Šajā sakarā datu aizsardzības uzraudzības iestāžu loma šķiet ierobežota saskaņā ar III nodaļu, nosakot, ka tām jāveic tikai informācijas apmaiņa ar kompetento iestādi, un saskaņā ar IV nodaļu, nosakot, ka tām jāsadarbjas ar kompetento iestādi un jāsniedz atzinums vai lēmums par jautājumiem, attiecībā uz kuriem jāizvērtē atbilstība VDAR pēc kompetentās iestādes pieprasījuma. Turklāt Priekšlikumā nav noteikts, kā un cik lielā mērā datu aizsardzības iestādes mijiedarbojas ar šādām kompetentajām iestādēm, kā arī kādi finanšu un cilvēkresursi ir paredzēti, lai datu aizsardzības iestādes varētu veikt šādai mijiedarbībai nepieciešamos uzdevumus.
208. EDAK un EDAU atzīmē, ka daudzi priekšlikuma noteikumi, kuru ievērošanas uzraudzību uztic kompetentajām iestādēm, kas norīkotas saskaņā ar 12. un 20. pantu, ir saistīti ar persondatu aizsardzību. Paturot to prātā, **EDAK un EDAU uzsver, ka pilnībā jāievēro neatkarīgo uzraudzības iestāžu kompetence un pilnvaras, jo tām ir uzticēts aizsargāt fizisko personu pamattiesības un brīvības attiecībā uz apstrādi un atvieglot persondatu brīvu apriti, kā noteikts VDAR un Regulā (ES) 2018/1725 (ESDAR), saskaņā ar LESD 16. pantu un Hartas 8. pantu un saskaņā ar attiecīgo Eiropas Savienības Tiesas judikatūru⁹⁵. Ņemot vērā iepriekš minēto, EDAK un EDAU iesaka priekšlikumā skaidri atzīt, ka, ciktāl ir iesaistīti persondati, datu aizsardzības iestādes ir galvenās kompetentās iestādes, kas veic Priekšlikuma III un IV nodaļas noteikumu ievērošanas uzraudzību, vajadzības gadījumā konsultējoties ar citām attiecīgajām nozares iestādēm. Kā jau uzsvērts iepriekš, būtu jānodrošina pietiekami resursi šīm iestādēm, lai tās varētu efektīvi un lietderīgi veikt nepieciešamos uzraudzības pienākumus.**

3.7.2 24. pants. Sūdzības. 25. pants. Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību

209. EDAK un EDAU atzīmē, ka 24. pantā noteikts, ka "*[f]iziskām un juridiskām personām ir tiesības attiecīgajai valsts kompetentajai varas iestādei iesniegt sūdzību par datu kopīgošanas pakalpojumu*

---

⁹⁵ Sk. cita starpā Eiropas Savienības Tiesas 2010. gada 9. marta spriedumu lietā C-518/07 *Eiropas Komisija pret Vācijas Federatīvo Republiku*, pieejams šeit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:62007CJ0518>.

Tiesa 2010. gada 9. marta spriedumā uzskatīja, ka DAI nedrīkst būt nekādas tiešas vai netiešas ārējas ietekmes. Tikai ar ārējas ietekmes risku vien pietiek, lai secinātu, ka DAI nevar rīkoties pilnīgi neatkarīgi.

sniedzēju vai subjektu, kas ir iekļauts atzītu datu altruisma organizāciju reģistrā”, bet nav norādīts iespējamais sūdzības saturs (proti, par kādu Priekšlikuma pārkāpumu sūdzība iesniedzama). Šķiet arī, ka sūdzības par publiskā sektora struktūrām vai atkalizmantotājiem, kas minēti Priekšlikuma II nodaļā, nav iespējamās un nav arī paredzētas Priekšlikuma 24. pantā.

210. Turklāt 25. pantā ir noteiktas tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību jebkurai skartajai fiziskai vai juridiskai personai bezdarbības gadījumā pēc sūdzības iesniegšanas kompetentajā iestādē, kā arī attiecībā uz kompetento iestāžu lēmumiem saskaņā ar 13. , 17. un 21. pantu (attiecīgi lēmums saistībā ar datu kopīgošanas pakalpojumu uzraudzību, datu altruisma organizāciju reģistrāciju, reģistrēto datu altruisma organizāciju uzraudzību).
211. EDAK un EDAU norāda, ka iepriekšminētie priekšlikuma noteikumi par tiesībām iesniegt sūdzību attiecīgajai valsts kompetentajai iestādei (24. pants) un par tiesībām uz efektīvu tiesisko aizsardzību pret iepriekš minētās kompetentās iestādes bezdarbību vai lēmumiem (25. pants) varētu palielināt šajā atzinumā uzsvērtu paralēlu un nekonekventu režīmu risku starp VDAR un Priekšlikumu. Piemēram, sūdzības, kas saistītas ar starpniecības pakalpojumiem, kuri nodrošina datu subjektiem līdzekļu pieejamību VDAR (sk. 9. panta 1. punkta b) apakšpunktu) paredzēto tiesību īstenošanai, saskaņā ar Priekšlikumu ietilpst kompetento iestāžu kompetencē. Citiem vārdiem sakot, “materiālo tiesību” neatbilstība un pārklāšanās izraisītu arī administratīvo un tiesas procesu kompetenču pārklāšanos.
212. Šā iemesla dēļ **EDAK un EDAU aicina skaidri, nepārprotami un precīzi definēt Priekšlikuma materiālos noteikumus, kuru uzraudzība ir uzticēta kompetentajām iestādēm, un tajā paredzēto uzraudzības mehānismu, kas nodrošina pilnīgu atbilstību VDAR.**

3.7.3 26. un 27. pants. Eiropas Datu inovācijas kolēģijas ekspertu grupas sastāvs un uzdevumi

213. Ar Priekšlikuma VI nodaļu “*tiek izveidota oficiāla ekspertu grupa (“Eiropas Datu inovācijas kolēģija”), kas veicinās dalībvalstu iestāžu paraugprakses izplatīšanos, jo īpaši attiecībā uz tādu datu atkalizmantošanas pieprasījumu apstrādi, uz kuriem attiecas citu personu tiesības (saskaņā ar II nodaļu), konsekventas prakses nodrošināšanu attiecībā uz datu kopīgošanas pakalpojuma sniedzējiem paredzēto paziņošanas sistēmu (saskaņā ar III nodaļu) un datu altruismu (IV nodaļu).* Turklāt oficiālā ekspertu grupa atbalstīs un konsultēs Komisiju starpnozaru standartizācijas pārvaldībā un stratēģisku starpnozaru standartizācijas pieprasījumu sagatavošanā⁹⁶”.
214. EDAK un EDAU atzīmē, ka jaunizveidotajai Eiropas Datu inovācijas kolēģijai, “*kuras sastāvā ir visu dalībvalstu kompetento varas iestāžu, Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas, Komisijas un attiecīgo datu telpu pārstāvji, kā arī citi pārstāvji no specifisku nozaru kompetentajām iestādēm.*”(26. panta 1. punkts) tiktu uzticēti uzdevumi, kas uzskaitīti 27. panta a)–e) apakšpunktā⁹⁷, kas ir svarīgi arī attiecībā uz personas datu apstrādi.

⁹⁶ Paskaidrojuma raksts, 8. lpp.

⁹⁷ “Kolēģijai ir šādi uzdevumi:

a) konsultēt Komisiju un palīdzēt tai izstrādāt konsekventu praksi publiskā sektora struktūrām un 7. panta 1. punktā minētajām kompetentajām struktūrām, kuras **apstrādā pieprasījumus 3. panta 1. punktā minēto datu kategoriju atkalizmantošanai;**

215. EDAK un EDAU atzinīgi vērtē EDAK iekļaušanu Eiropas Datu inovācijas kolēģijā. Tomēr EDAK un EDAU uzskata, ka noteikumi, kas saistīti ar Eiropas Datu inovācijas kolēģiju, ciktāl tas attiecas uz persondatu apstrādi, visdrīzāk varētu ietekmēt valstu datu aizsardzības iestāžu un EDAK uzdevumus un kompetences fizisko personu pamattiesību un brīvību aizsardzībā un persondatu brīvas aprites atvieglošanā Savienībā⁹⁸ (jo īpaši ņemot vērā plašo uzdevumu klāstu, kas saskaņā ar VDAR 70. pantu uzticēts EDAK, lai konsultētu Komisiju un izdotu pamatnostādnes, ieteikumus un paraugpraksi, kā arī uzdevumus, kas EDAU uzticēti saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 (ESDAR) 57. pantu).
216. Tāpēc EDAK un EDAU iesaka juridiskajā tekstā precizēt, ka datu aizsardzības uzraudzības iestādes, kas izveidotas saskaņā ar valsts un Savienības tiesību aktiem, ir “kompetentā iestāde”, ciktāl tas attiecas uz persondatu apstrādi. Turklāt, jābūt skaidrībai, ka konsultāciju sniegšana Eiropas Komisijai par datu aizsardzības jautājumiem un konsekventas prakses izstrāde saistībā ar persondatu apstrādi neietilpst Eiropas Datu inovācijas kolēģijas kompetencē, jo VDAR 70. pants skaidri uztic šos uzdevumus EDAK.
217. Precizitātes un juridiskās skaidrības labad, kā arī lai izvairītos no iespējamiem pārpratumiem, EDAK un EDAU arī iesaka pārdēvēt Eiropas Datu inovācijas kolēģiju par “Komisijas datu pārvaldības ekspertu grupu” vai līdzīgi, lai labāk atspoguļotu saskaņā ar Priekšlikuma 26. pantu izveidotās iestādes *juridisko statusu vai būtību*.

3.7.4 31. pants. Piemērojamie sodi par Priekšlikuma pārkāpumiem

218. Priekšlikums nesaskaņo sodus par Priekšlikuma pārkāpumiem (kā arī nenosaka pārkāpumus, par kuriem jā soda, naudas sodus par tā noteikumu pārkāpumiem un iestādes vai struktūras, kas ir kompetentas piemērot šādus sodus), paredzot, ka “[d]alībvalstis paredz noteikumus par sodiem, ko piemēro par šīs regulas pārkāpumiem, un veic visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to piemērošanu. Paredzētie sodi ir efektīvi, samērīgi un atturoši. Dalībvalstis minētos noteikumus un pasākumus dara zināmus Komisijai līdz [šīs regulas piemērošanas datumam] un nekavējoties paziņo Komisijai par turpmākiem grozījumiem, kas tos ietekmē.”
219. EDAK un EDAU atzīmē, ka šis noteikums, kas ierobežo priekšlikuma izpildāmību (iespējas noteikt saskaņotas sankcijas) un, iespējams, veicina labvēlīgākās tiesu sistēmas meklēšanu visiecietīgākajā

b) konsultēt Komisiju un palīdzēt tai izstrādāt konsekventu kompetento varas iestāžu praksi, ko izmanto, lai piemērotu prasības, kas attiecas uz datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem;

c) konsultēt Komisiju par prioritāšu noteikšanu starpnozaru standartiem, kas tiks izmantoti un izstrādāti datu izmantošanai un datu starpnozaru kopīgošanai, par starpnozaru salīdzināšanu un paraugprakses apmaiņu attiecībā uz nozares prasībām par drošību, piekļuves procedūram, vienlaikus ņemot vērā nozares īpašās standartizācijas

darbības;

d) palīdzēt Komisijai uzlabot datu sadarbību, kā arī datu kopīgošanas pakalpojumus starp dažādām nozarēm un jomām, pamatojoties uz esošajiem Eiropas, starptautiskajiem vai valsts standartiem;

e) veicināt sadarbību starp valsts kompetentajām varas iestādēm saskaņā ar šo regulu, veicot spēju veidošanu un informācijas apmaiņu, jo īpaši nosakot metodes efektīvai informācijas apmaiņai saistībā ar datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju paziņošanas procedūru un atzīto datu altruisma organizāciju reģistrāciju un uzraudzību.”

⁹⁸ Sk., piemēram, 27. panta a) punktu, saskaņā ar kuru kolēģijai ir pienākums “konsultēt Komisiju un palīdzēt tai izstrādāt konsekventu praksi publiskā sektora struktūrām un 7. panta 1. punktā minētajām kompetentajām struktūrām, kuras apstrādā pieprasījumus 3. panta 1. punktā minēto datu kategoriju atkalizmantošanai;” (pievienots izcēlums).

dalībvalstī, kaitē Priekšlikumā minētajam mērķim palielināt uzticību atkalizmantošanai, datu kopīgošanas pakalpojumiem un datu altruismam.

3.7.5 33. pants. Regulas (ES) Nr. 2018/1724 grozījums

220. Šis Priekšlikuma pants groza Vienotās digitālās vārtejas regulu (Regula (ES) 2018/1724)⁹⁹, ieviešot šādas administratīvās procedūras: datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēja veiktā paziņošana; reģistrēšanās kā Eiropas datu altruisma organizācijai. Paredzamais rezultāts ir attiecīgi: apstiprinājums par paziņojuma saņemšanu, reģistrācijas apstiprinājums.
221. **Šajā sakarā EDAK un EDAU atkārtoti uzsver, ka paziņošanas un reģistrācijas režīms nevar aizstāt nepieciešamību pēc atbilstīga juridiskā pamata persondatu apstrādei saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punktu, lai nodrošinātu datu apstrādes likumīgumu. Citiem vārdiem sakot, saskaņā ar VDAR persondatu apstrāde ir likumīga tikai tad un tādā apmērā, ciktāl tiek piemērots vismaz viens no VDAR 6. panta 1. punktā paredzētajiem atbilstīgajiem juridiskajiem pamatiem. Šis aspekts skaidri jāprecizē Priekšlikumā, lai novērstu jebkādas neskaidrības.**

Briselē, 2021. gada 10. martā

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā —
priekšsēdētāja
(*Andrea Jelinek*)

Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja vārdā —
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs
(*Wojciech Wiewiorowski*)

---

⁹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1724 (2018. gada 2. oktobris), ar ko izveido vienotu digitālo vārteju, lai sniegtu piekļuvi informācijai, procedūrām un palīdzības un problēmu risināšanas pakalpojumiem, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 295, 21.11.2018., 1.–38. lpp.).